

KÄTTÄ PIDEMPÄÄ

Kierrätyshuonekalujen kategorisointi ja
arvottaminen kierrätyskeskuksen
liiketoiminnan tehostamisessa

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Muotoilu YAMK
Muotoilun ja median uudistava
osaaminen
Opinnäytetyö
Joulukuu 2017
Vivi Koivisto

Lahden Ammattikorkeakoulu
Muotoiluinsituutti

KOIVISTO, VIVI:

Kättä pidempää
Kierrätyshuonekalujen kategorisointi
ja arvottaminen kierrätyskeskuksen
liiketoiminnan tehostamisessa

YAMK Muotoilun ja median uudistava osaaminen
65 sivua, 10 liitesivua

Syksy 2017

TIIVISTELMÄ

Arvojen muutos ja huoli maapallon tulevaisuudesta 1980-90 luvuilla saivat aikaan kierrätyksen buumin Suomessa. Kiertotalous eri muotoineen on selkeä megatrendi ajassamme ja se on eri muodoissaan saanut aikaan erilaista liiketoimintaa. Tätä työtä varten on tehty tutkimushaastattelu siitä, millaisia kierrätystottumuksia Lahden seudun kotitalouksilla on. Kierrätysmyymälät ovat olleet tässä uranuurtajia, mutta niidenkin toimintaa tulisi tehostaa liiketoimintaprosessia. Kierrätyskeskuksissa varaston kiertonopeuden tulisi olla suuri ja myyntiin tulisi saada vain kiinnostavimmat tuotteet. Tyyliymmärryksen työvälinettä on tässä työssä kehitetty tuolien osalta, koska tuolin muotokieli on yksi selkeä indikaattori muotokielen muuttumisessa eri aikakausina. Työntekijöiden lyhyiden työsuhteiden vuoksi kierrätyskeskusten olisi tärkeää saada perustieto tyyleistä, huonekalualan klassikoista ja trendikkäistä tuotteista siirrettyä uusille hinnoittelijoille. Tällä kehittämistyölläni pyrin vastaamaan tähän ongelmaan. Konkreettinen kehittämistyöni tulos on julisteenomainen opas tuolien kategorisoimista ja arvottamista varten.

Avainsanat: kiertotalous, kierrätys, huonekalut, tuolit, kategorisointi, arvottaminen, muotoilu

Lahti University of Applied Sciences
Design Institute

KOIVISTO, VIIVI:

“First aid “

Categorization and valuation of
recycled items in the recycling
center's business efficiency

Master's Degree Programme in design

65 pages, 10 pages of appendices

Autumn 2017

Changes in values and concerns about the Earth's future in the 1980s and 1990s brought about recycling in Finland. Circular economics with different shapes is a clear mega-trend in our time and in its various forms has created a different business. Recycled stores have been pioneers here, but their operations should be more effective. For this work, a survey interview has been conducted on the type of recycling habits the Lahti region households have. In Lahti, recycling in Patina, there is a perceptible problem in the categorization and valuation of furniture.

This thesis focuses on the identification and pricing of recycled furniture as part of the recycling center's business process. In recycling centers, inventory turnover should be high and only the most interesting products should be sold. The concept of working style has been developed in this work for chairs, as chairs are one of the clear indicators of changing the design language in different eras. Due to the short working relationships between employees, it is important for recycling centers to get basic information about styles, furniture classics and trendy products being transferred to new pricing. In this development work, I try to answer this problem. My concrete development work is a poster-like guide to recognizing the design of chairs in different periods.

Key words recycling, circulation economy, remanufacturing,
categorization, valuation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	ARVOJEN JA ASETEIDEN MUUTOS	2
2.1	Arvonluonti liiketoiminnassa	3
3	KIERTOTALOUS	4
3.1	Suomi kiertotalouden toteuttajana	6
3.2	Kiertotaloutta edistäviä hankkeita Päijät-Hämeessä	8
4	KIERTOLIIKE -MALLI PÄIJÄT-HÄMEEN KIERTOTALOUTEEN	9
4.1	Lahtelaisten kotitalouksien kierrätystottumuksia	10
4.2	Lahden Paikka	22
4.3	Kierrätysmyymälä Patina	24
5	KEHITTÄMISYSTYÖN KOHTEEKSI PATINA	24
5.1	Kalusteiden lajittelu, hinnoittelu ja laadun arviointi	25
5.2.	Tuotteiden tunnistamisen osaamiskartoitus	28
5.3	Observointia vastaanottotilanteessa	32
6	KATEGORISOINTI JA ARVOTTAMINEN	35
6.1	Käsitteiden määrittelyä	35
6.2	Tuolien muodon erityispiirteitä eri aikakausina	37
6.3	Klassikkohuonekalun tunnistaminen aidoksi	54
6.4	Kaupalliset trendit	55
6.5	Trendikästä sisustamisessa 2017-2018	56
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	58

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Huoli ympäristöstä ja sen tulevaisuudesta on aikamme näkyvämpiä megatrendejä. Itse sytyin aiheeseen muotoilun osalta 90-luvulla luettuani Viktor Papanekin kirjan: Turhaa vai tarpeellista. Siinä hän kyseenalaisti koko muotoilun maailman mielekkyyden ja uusiutumattomien materiaalien käytön.

Opinnäytetyössäni keskityin kierrätysmyymälän liiketoiminnan parantamiseen. Tässä kyseisessä tapauksessa tarkastelen asiaa Lahden kaupungin kierrätyskeskuksen ja kierrätysmyymälä Patinan toiminnan kehittämistä. Siellä on vuosien aikana tehty paljon hyvää työtä, mutta isona heikkoutena koettiin kierrätystavaroiden vastaanottajien ja hinnoittelijoiden asiantuntemusta aiheeseen. Tällä hetkellä kierrätyskeskuksiin tuodaan niin paljon tavaraa, että kaikkia ei voida laittaa myyntiin. Huonokuntoiset päätyvät kaatopaikalle. Mukaan menee helposti myös mielenkiintoista tuotteita. Myyntiin jäävät tuotteet puolestaan saatetaan ali- tai ylihinnoitella, joka ei luo uskottavuutta asiakaskunnassa.

Opinnäytetyössäni toteutan kehittämistyön, joka auttaa vastaanottajia kategorisoimaan ja arvottamaan tuotteita. Keskityn tuoleihin, joissa eli aikakausien tyyliuunnat on helppo havainnoida. Pohjatyönä aiheeseen teen haastattelututkimuksen lahtelaisille kotitalouksille, jossa kartoitan heidän kierrätystottumuksiaan ja mielipiteitään lahtelaisista kierrätysmyymälöistä. Toisena menetelmänä observoin vastaanottotilannetta Patinassa sekä kartoitan siellä toimivien taitoa ja tietämystä vastaanotetuista tuoleista.

Lopputulemana teen opaskartan vastaanottopisteeseen. Sen avulla voi tehdä karkean päätelmän tuolin aikakaudesta ja trendikkyudesta. Sitä kautta toivon myyntiin päätyvän myös tuotteita, jotka näennäisesti eivät täyty myyntikuntoisen kriteereitä, mutta lisäävät paikan mielenkiintoa löytöjen muodossa.

2 ARVOJEN JA ASEENTEIDEN MUUTOS

Kierrätykseen ja näin ollen myös kierrätyskeskusten toimintaan on vaikuttanut muun muassa postmodernin ajan kuluttajien arvomaailmojen muutos 1990-luvulla sekä ymmärrys yhdestä yhteisestä maapallosta ja sen tulevaisuudesta.

Arvojen merkitys ympäristöasenteen muotoutumiselle on merkityksellinen, vaikka sen merkitys ympäristömyönteiselle käyttäytymiselle ei olisikaan kiistaton. Olemme siirtymässä materialistisesta ajasta jälkimaterialistiseen jaksoon.

Aaltosen ja Jensenin mukaan materialismin megatrendi on ollut vallalla pitkään. Ihmisten kulutustottumukset ovat jatkaneet kasvuaan, ja nykyisin kulutus palveleekin useita tarkoituksia oman identiteetin ja imagon rakentamisesta riippuvuuteen asti. Länsimaat ovat kuitenkin jo siirtymässä eteenpäin. On tunnistettavissa jälkimaterialismin megatrendi.

Jälkimaterialistinen yhteiskunta harkitsee ostospäätöksiään ja korostaa hankintapäätöksessään tuotteen tarpeellisuutta, kestävyyttä, toimivuutta sekä helppoutta. Yksi erittäin hyvä ja toimiva korvaa monta keskinkertaista. Jälkimaterialistinen ihminen myös haluaa luoda suhteen kuluttamiinsa tuotteisiin. Arvojen tärkeys korostuu myös tässä yhteydessä. Pehmeät, henkiset arvot raivaavat tietään tavarameren keskelle. Kierrätys ja kiertotalous laajemmassa merkityksessä vastaavat tähän tarpeeseen. (Aaltonen & Jensen, 2012)

Kiertotalous on yksi tämän ajan megatrendeistä. Megatrendi vastaa kysymykseen, mitä ihmiset tuntevat, ajattelevat ja kaipaavat tietynä aikana. Ympäristöystävällisyys, yhteisöllisyys ja vastuun herääminen maapallomme tilasta jätettäessä sitä seuraaville sukupolville on saanut aikaan positiivista muutosta asenteissa kiertotaloutta kohtaan, kuten

Lahden seudun kotitalouksille suunnatussa tutkimushaastattelussa tullaan myöhemmin tässä työssä toteamaan.

2.1 Arvonluonti liiketoiminnassa

Tänä päivänä arvoa liiketoiminnassa luodaan aivan eri argumentein kuin aiemmin. TEKES:n raportissa Arvonluonnin uusi aalto kerrotaan, miten rakennetaan tämän vuosisadan arvokkaimmat yritykset. Runsaan arvonluonnin tutkimuksen työkalupakki yhdistää sujuvasti designajattelua, systeemiajattelua ja tulevaisuusajattelua. Ihmiskeskeisyys ja kuluttajälähtöisyys ovat muodostuneet 2000-luvun alun liiketoiminnan ja tuotekehityksen kulmakiviksi jopa siinä määrin, että nykyään on vaikea löytää menestyvää yritystä, joka ei olisi ottanut asiakkaitaan toimintansa keskiöön. Arvot ovat lisääntyvässä määrin aineettomia, kuten ympäristötietoisuus. (TEKES, 2014)

Muotoilun merkitys kiertotaloudessa sekä uusien tuotteiden muotoilussa että uusiotuotteistuksessa tulee olemaan merkityksellinen. Arvo, arvostus ja arvokkuus saattavat tulevaisuudessa määräytyä myös sen mukaan, mitä osaa tuote näyttelee kiertotaloudessa.

Kiertotalous myös luo kysyntää täysin uusille palveluille, esimerkiksi tuotteiden ja materiaalien keräämiseen ja logistiikkaan sekä käyttäjiä ja palvelun tarjoajia yhdistäville alustoille (VTT, 2016) On tärkeää, että kuluttajat ja käyttäjät otetaan aktiivisesti mukaan palvelujen suunnitteluun ja toteutukseen. Esimerkkinä tästä on Case Työvälineiden vuokraus ja arkea helpottavat palvelut kuluttajille 24/7 (Liiteri.net-pilotti).

3 KIERTOTALOUS

Aiemmin puhuttiin kierrätysyhteiskunnasta tai kierrätystaloudesta, mutta ne eivät kuvaa yhtä hyvin materiaalien säilymistä kierrossa, kuin kiertotalous (Jäteplus, 2017). Kiertotalous on paljon enemmän kuin syntyneen jätteen kierrätystä. Se on uusi talousmalli, jossa tuotanto ja käyttö suunnitellaan siten, että jätettä ei synny, vaan materiaalit ja niiden arvo säilyvät kierrossa. Kiertotalous myös luo kysyntää täysin uusille palveluille, esimerkiksi tuotteiden ja materiaalien keräämiseen ja logistiikkaan sekä käyttäjiä ja palvelun tarjoajia yhdistäville alustoille. (VTT, 2016) Kierrätyskeskuksissa ja -myymälöissä tämä jo toteutuu osittain.

Siirtyminen kiertotalouteen edellyttää muutoksia koko arvoketjussa aina tuotteen suunnittelusta uusiin liiketoiminta- ja markkinointimalleihin sekä kulutuskäyttäytymiseen. Nimestään huolimatta kiertotalous ei ole erillinen talous, vaan monialainen ja mittava muutos toimintatavoissa.

(Ympäristöministeriö, 2016)

Remanufacturing, uusiotuotteistus, kuuluu osaksi kestävästä kulutuksesta ja kiertotaloutta, jossa tuotteet ja materiaalit kiertävät resurssiviisaasti tuotteen elinkaaresta toiseen säilyttäen jalostusarvon mahdollisimman pitkään. Yhteiskunnallisesti remanufacturingin nähdään lisäävän työllisyyttä, koska useinkin uudelleenvalmistus nähdään kannattavana toteuttaa paikallisesti. (Jäteplus, 2017)

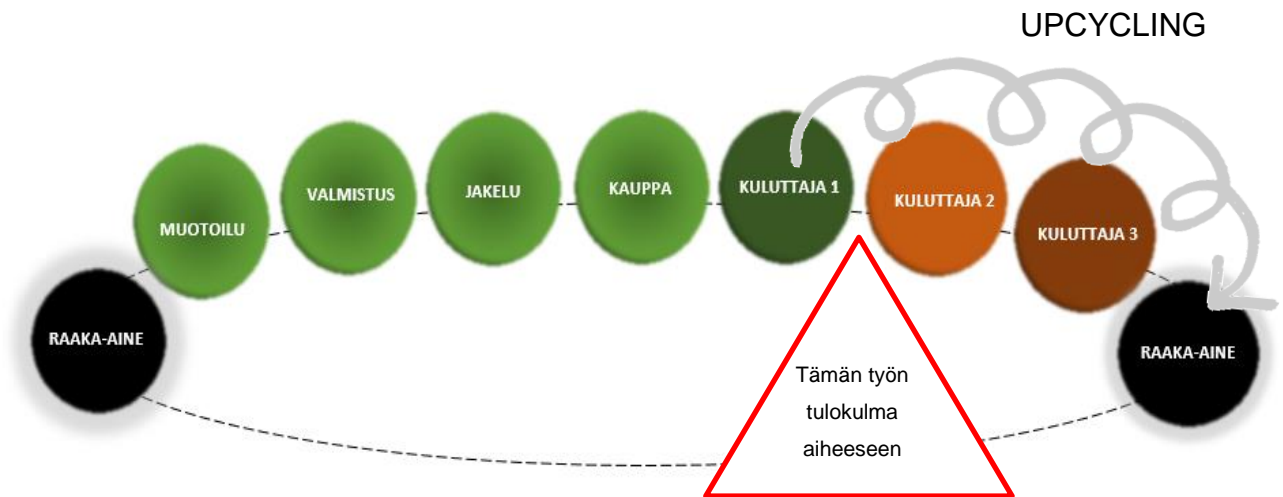
Enää ei riitä kehdestä hautaan –malli, vaan kiertotaloudessa puhutaan kehdestä kehtoon –mallista, jossa ideana on, että käytöstä poistetun tuotteen tulee olla verrattain helposti käytettävissä uuden tuotteen raaka-aineeksi sen sijaan että se olisi vaikeasti hyödynnettävää jätettä. Eli jo tuotetta suunniteltaessa tulee ottaa huomioon sen materiaalin soveltuvuus jatkokäyttöön uuden tuotteen raaka-aineena. Termi on Walter R. Stahelin 1970-luvulla kehittämä ja sen popularisoivat William McDonough ja Michael Braungart vuonna 2002 julkaistussa kirjassaan Cradle to Cradle: Remaking the Way We Make Things (McDonough & Braungart, 2002)

Kierrätyskeskukset ja –myymälät ovat omalta osaltaan jo lähteneet mukaan uusiotuotteistukseen. Käytetyistä materiaaleista tehtyjen tuotteiden arvostus nousee sitä mukaa kuin ammattimaisella muotoilulla niistä saadaan haluttavia ja trendikkäitä. Muotoilijalta tämä vaatii uudenlaista osaamista ja kiinnostusta käytettyjen materiaalien soveltuvuuteen tuotteiden valmistuksessa. Ehkä tulevaisuudessa uusiotuotteistuksesta tulee oma erikoitumisalansa muotoilussa. Kiertotalouden mukainen malli tuotteen elämänkierrossa olisi se, että tuotetta suunniteltaessa otettaisiin huomioon sen seuraava käyttö tai uusiotuotteistus (KUVIO 1). Parhaimmillaan tuote suunniteltaisiin kierrätetystä materiaalista ja se suunniteltaisiin niin, että sen osia pystytään vaihtamaan, tuote on muunneltavissa ja materiaalit ovat kestäviä.

Valmistusvaiheessa tunnistetaan materiaalit ja informaatio niistä jatkojalostusta varten siirtyy tuotteen mukana. Valmistuksessa tuote tehdään laadukkaasti ja laadukkaaksi, jotta sen ensimmäisen vaiheen elinkaari olisi mahdollisimman pitkä ja siinä olisi vaihdettavia osia. Jakelu suoritetaan mahdollisimman ympäristöystävällisillä kulkuvälineillä ja polttoaineilla. Kauppa on omalta osaltaan tehnyt ekologisia valintoja energiankäytön ja pakkausmateriaalien muodossa. Se opastaa asiakasta tuotteen korjausmahdollisuuksista ja muista tuotteen käyttöikää pidentävistä toimenpiteistä. Kuluttaja puolestaan hankkii mielellään lähellä valmistettuja tuotteita ja tekee valinnat ekologisista näkökohdista. Hän mahdollisesti jakaa tuotteen myös muiden käyttöön. Kun tuote on hänelle tarpeeton, se jatkaa elämää muille kuluttajilla esim. kierrätysmyymälän kautta.

Tuote muuttuu ehkä muotoaan matkan varrella, kunnes se päättyy raaka-aineeksi uuteen tuotteeseen, joka tavalla tai toisella jatkaa elämänsä kiertoa. Upcycling tarkoittaa raaka-aineen arvoa nostavaa uusiokäyttöä tai uudelleen muotoilua. Termiä käytetään tuotannon ylijäämän, sivutuotteiden ja hukkapalojen hyödyntämistä käyttöön sen sijaan, että se kaikki menisi suoraan jätteeksi. ”Sen sijaan, että suojelemme planeettaa

ihmisen vaikutuksilta, miksi emme uudistaisi toimintaamme ympäristön parantamiseksi?” kysyvät McDonough ja Braungart kirjassaan Upcycle (McDonough & Braungart, 2013). Tämän kehitystyön kiinnostus kohdistuu pisteeseen, jossa kuluttaja ja kierrätyskeskus kohtaavat. (KUVIO 1)

KUVIO 1. Kiertotalousmalli ja tämän työn tulokulma aiheeseen.

Kiertotalouteen liittyy olennaisena myös jakamistalous. Tavarain omistaminen ei olekaan enää itsestäänselvyys, vaan yhteisomistajuus tai vuokraaminen yleistyvät. Jakaminen on ollut luonnollisempaa agraarikulttuurissa, mutta yhä enenevässä määrin esimerkiksi omakotitaloissa asuvat hankkivat naapureidensa kanssa yhteisomistukseen muun muassa työkaluja. Samassa suvussa olevien välillä on vieläkin luontevampaa omistaa yhdessä vaikkapa kesämökki tai asuntovaunu. Tämä tuli ilmi tekemässäni lahtelaisten kierrätystottumuksiin liittyvässä haastattelussa, jonka esittelen myöhemmin.

3.1 Suomi kierrätöuden toteuttajana

Ympäristöministeriön mukaan vuoteen 2030 mennessä kierrätöuden arvonlisä Suomen kansantalouteen voisi olla vähintään kolme miljardia euroa vuosittain (Sitra, 2016). Tällöin jätehuolto on osa suomalaista

kiertotaloutta ja materiaalitehokas tuotanto ja kulutus säästävät luonnonvaroja ja tuovat työpaikkoja. Kierrätysmarkkinat toimivat hyvin, jätteen määrä on vähentynyt nykyisestä ja kierrätys on noussut uudelle tasolle. Kierrätysmateriaaleista saadaan talteen myös pieninä pitoisuuksina esiintyviä arvokkaita raaka-aineita. Vaaralliset aineet saadaan turvallisesti pois kierrosta ja tuotannossa käytetään yhä vähemmän vaarallisia aineita. Lisäksi jätealalla on laadukasta tutkimusta ja kokeilutoimintaa ja kansalaisten sekä yritysten jäteosaaminen on korkealla tasolla. (Ympäristöministeriö, 2017)

Tavaran vähentämisen trendi on yleistynyt Suomessa vuosi vuodelta ja viimeisin potku on ehkä tullut Konmari-opin myötä, jossa kehoitetaan ja opetetaan ihmisiä karsimaan kaikki ylimääräinen taloudestaan ja hankkimaan hyvälaatuisia, kestäviä tuotteita (Kondo, 2016) Karsimisen idea alkoi Suomessa tulla yleisempään tietoisuuteen 2010-luvun alussa, jolloin ilmestyi Anne te Velde luoman teos Kaaoksen kesyttäjä. (te Velde, 2010)

Suomi lukeutuu niiden muutamien harvojen maiden joukkoon, joissa biokapasiteetti on vielä merkittävästi suurempi kuin oma jalanjälki. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kulutuksemme olisi maailmanlaajuisesti kestävällä tasolla: suomalaisten kulutustottumuksilla tarvittaisiin 3,4 maapalloa. (WWF, 2017)

Suomessa hyödynnetään jo nyt yhdyskuntajätettä hyvin, mutta kiertotalouden toteutumisen myötä tavoitteena on saada materiaali kiertämään mahdollisimman monta kertaa.

Yhdyskuntajätteiden määrä Suomessa on vuosituhannen vaihteen jälkeen ollut 2,4 – 2,8 miljoonaa tonnia vuosittain. Määrissä ei ole ollut sellaista trendiä, josta voitaisiin sanoa yhdyskuntajätteiden määrän kasvavan tai laskevan. Yhdyskuntajätteistä hyödynnettiin 2014 liki 90 prosenttia, joten tällä alueella kiertotalous alkaa olla loppuillaan. (Tilastokeskus, 2015)

3.2 Kiertotaloutta edistäviä hankkeita Päijät-Hämeessä

Päijät-Hämeen alue on tunnettu edelläkävijä muun muassa kehittyneestä jätehuollosta ja teollisista symbiooseista. Päijät-Hämeessä ja erityisesti Lahdessa ollaan mukana monissa kiertotalouteen liittyvissä hankkeissa kuten Bioregio-projekti ja Lahden seudun avaintoimijoiden kesken allekirjoitettu kiertotalousjulistus. (Lahden ammattikorkeakoulu, 2016)

Päijät-Häme lähtee vetämään merkittävää kansainvälistä kiertotaloushanketta. EU:n Interreg Europe-ohjelma myönsi toisella hakukierroksella 1,5 miljoonaa euroa BIOREGIO-projektille, joka edistää biomateriaaleihin liittyvien parhaiden kiertotalousratkaisujen käyttöönottoa. Siitä povataan Euroopan biokiertotalouden veturia.

Smart Cities in Smart Regions 2016 konferenssissa Lahden Sibeliustalolla allekirjoitettiin 10.5. Lahden seudun avaintoimijoiden kesken kiertotalousjulistus. Lahden seudun tavoitteena on rakentaa kansainvälisesti kiinnostava ja nopeasti reagoiva kiertotalouden kehitysalue. Allekirjoittajat Jyrki Myllyvirta, Lahden kaupunginjohtaja, Jukka Rantanen, Ladecin toimitusjohtaja, Tuula Honkanen, Päijät-Hämeen Jätehuollon toimitusjohtaja, Outi Kallioinen, Lahden ammattikorkeakoulun rehtori, Martti Lipponen ja Lahti Aquan toimitusjohtaja sitouituvat toteuttamaan julkiset hankinnat ja investoinnit huomioiden kiertotalouden tarjoamat vaihtoehtoiset ratkaisut sekä säilyttämään Lahden kaupunkiseudun edelläkävijäasema jätteiden lajittelussa ja kierrätyksessä, sekä kehittämään tähän liittyviä uusia mahdollisuuksia. (Lahden ammattikorkeakoulu, 2016)

Lahti hakee Euroopan vihreäksi pääkaupungiksi. Tällä statuksella palkitaan vuosittain eurooppalainen kaupunki, joka on monivuotisesti edistänyt ympäristötavoitteita. Lahden ympäristövahvuuksia ovat muun muassa erinomainen jätehuolto, esimerkillinen vesistöjen kunnostustyö ja Lahden seudun tavoitteena on rakentaa kansainvälisesti kiinnostava ja

nopeasti reagoiva kiertotalouden kehitysalue Smart Cities in Smart Regions 2016. (Lahden kaupunki, 2016)

Lahdessa on käynnistetty myös 2015 Tonni-lähti –kampanja, jossa kerätään kaupunkilaisilta kertomuksia teoista, joilla he muuttavat toimintaansa kohti kestäviä elämäntapoja (Lahden kaupunki, 2015).

4 KIERTOLIIKE -MALLI PÄIJÄT-HÄMEEN KIERTOTALOUSMALLIKSI

Kiertoliike – Päijät-Hämeen kiertotalousmalli ja uudet liiketoimintamahdollisuudet –projektin tavoitteena on tukea alueen liiketoiminnan kehittymistä kiertotalouden suuntaan. Projektissa tehdään alueellinen kiertotalousmalli ja sen pohjalta road map kohti kiertotaloutta. Malliin kootaan tieto biologisista ja teknisistä materiaalivirroista sekä palveluista. Palvelut voivat liittyä esim. uudelleenkäyttöön, korjaamiseen tai jakamistalouteen. Kiertotalousmallista tunnistetuista liiketoimintamahdollisuuksista vähintään viisi työstetään liiketoimintasuunnitelmiksi. (Lahden ammattikorkeakoulu, 2014)

Kiertoliikkeessä toteutetaan lisäksi pilotteja ja demoja, joita ovat: toteutusmalli yhteisille demonstraatioympäristöille, kierrätysmateriaalikirjasto, täyden palvelun kierrätyskeskus, muotoiluprojektien protot sekä massalaitoksen toteuttamissuunnitelma. Projektissa haetaan myös kansainvälistä rahoitusta toiminnan laajentamiseksi. Kiertoliike-projektin toteuttamisaika on 1.3.2016 – 31.8.2018 ja se toteutetaan Euroopan unionin aluekehitysrahaston tuella. Projektin toteuttajia ovat LAMKin lisäksi Lappeenrannan teknillisen yliopiston Lahden yksikkö, Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy, Muovipoli Oy ja Lahden Työn Paikka Oy.(Lahden ammattikorkeakoulu, 2014)

4.1 Lahtelaisten kotitalouksien kierrätystottumuksia

Osana Kiertoliike-hanketta toteutettiin keväällä 2017 haastattelututkimus (LIITE 1), jossa kartoitettiin lahtelaisten kotitalouksien tuote- ja materiaalikäyttöä ja varastointia kiertotalouteen liittyen. Haastattelu liittyi erityisesti Lahden kaupungin ja Hollolan kunnan omistaman Lahden Työn Paikan ja sen kirpputorien liiketoiminnan kehittämiseen. Haastattelun tuloksiin on viitattu myös Cleantech Review 2017 –julkaisussa (Cleantech, 2017).

Suunnittelin haastattelun hyvin käytännönläheiseksi ja se jakautui eri osiin, joista ensimmäisessä osassa kysyttiin haastateltavien ajatuksia ja asenteita käytettyihin tuotteisiin, toiseksi Lahden kaupungin kierrätyskeskuksen ja –myymälän arviointia ja kolmanneksi asenteita ja kokemuksia jakamistaloudesta. Itse haastattelun toteuttivat Muotoiluinsituutin 2. vuosikurssin opiskelijat Ympäristötehokas muotoilu – opintojaksolla.

Tutkimuksessa oli mukana 42 henkilöä: 32 naista ja 10 miestä. Suurin osa heistä oli 20-29 vuotiaita- seuraavaksi suurin ryhmä oli 46-39 vuotiaita. Suurimmassa osassa kohdetalouksista asui vain yksi aikuinen, mutta seuraavaksi eniten oli kahden aikuisen talouksia. Lapsiperheitä oli 14. Opiskelijoita ja työssäkäyviä oli myös 14 henkeä ja eläkeläiset oli seuraavaksi suurin ryhmä haastatteluun osallistuneista. Mukana oli myös työttömiä ja yksi kotiäiti. Suurimmalla osalla haastateltavista koulutus pohjana oli ammattikoulu tai opistotasoinen koulu. Ylempi korkeakoulututkinto tai yamk-tutkinto olivat seuraavaksi yleisimpiä. Mukana oli myös kansa- tai peruskoulupohjaisia ja amk-tutkinnon suorittaneita.

Osallistujia 42, miehiä 10, naisia 32

Ikäjakauma:

20-29	30-35	46-69	60-75	76-85
14	8	10	8	2

Asukkaita taloudessa

1 aikuinen	2 aikuista	1 aik+ 1 lapsi	2 aik+2 lasta	2 aik+ useampi lapsi
15	13	5	2	7

Status

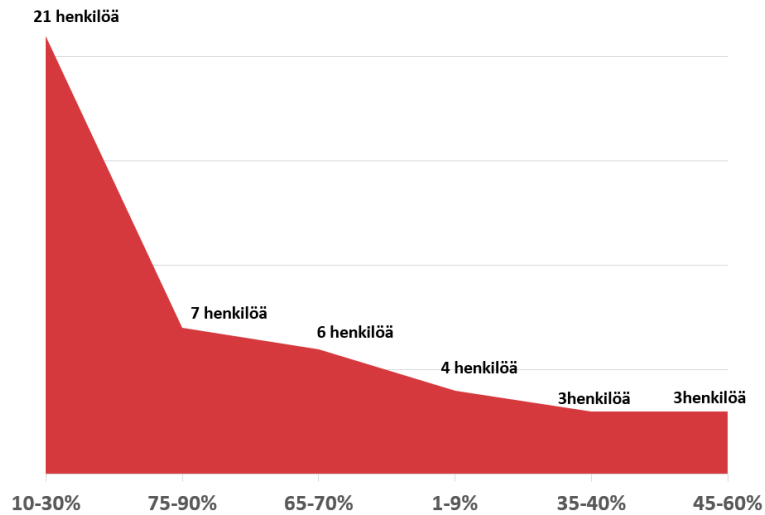
opiskelija	työssä	työtön	Eläkeläinen	kotiäiti
13	13	5	10	1

Koulutustausta

Kansa-tai peruskoulu	Ammattikoulu tai opisto	amk	Yamk tai korkeakoulu
4	23	4	11

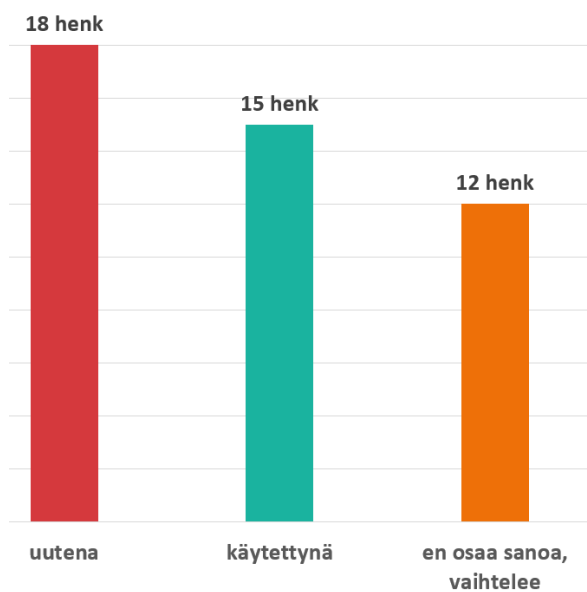
KUVIO 2. Haastatteluun osallistujat

Haastattelussa haluttiin saada selville muun muassa, kuinka paljon henkilöillä oli kotitaloudessaan jollain tavoin kierrätettyä: perittyä, käytettynä ostettua, lainattua tai saatua. Suurimmalla osalla (21 henkilöä) prosenttiluku oli 10-30%, Seuraavaksi eniten kertoi luvun olevan 75-90%, miltei saman verran kertoi luvuksi 65-70% ja saman verran, 6 henkilöä, kertoi prosenttiosuuden olevan 1-9%. Pienin osa vastaajista kertoi prosentin olevan 45-60 välillä.

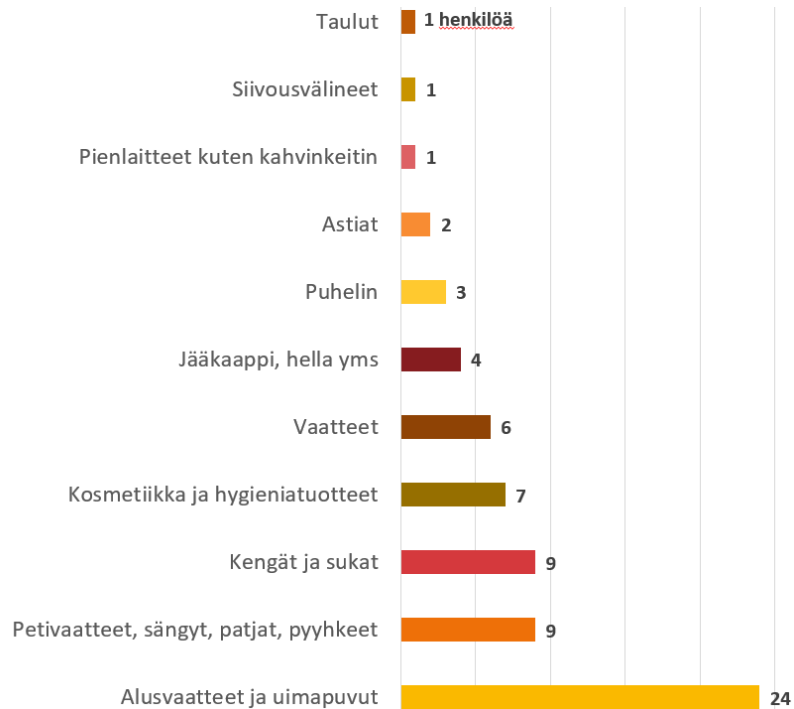
KUVIO 3. Kuinka paljon taloudessasi on käytettynä hankittuja tuotteita ?

Haastattelussa kysyttiin kumpi vaihtoehto tulee henkilölle mieleen, uutena vai käytettynä hankkiminen, kun hän tiedostaa tarvitsevänsä jotain. Suurin osa hankkisi tuotteen uutena, mutta melko lähelle tuli myös käytettynä hankkiminen. Osa haastateltavista ei osannut sanoa tai vastaus vaihtelee tilanteen mukaan.

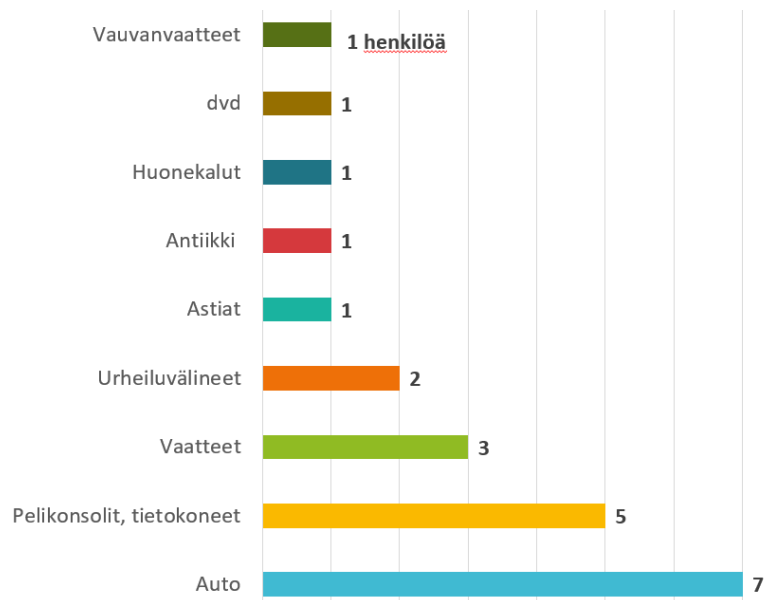

KUVIO 4. Hankitko uutena vai käytettynä?

Alusvaatteet, vuodevaatteet ja sängyt olivat niitä, joita suurin osa haastateltavista ei hankkisi käytettyinä, mutta auto, pelikonsolit ja tietokoneet hankittiin mieluummin käytettyinä.

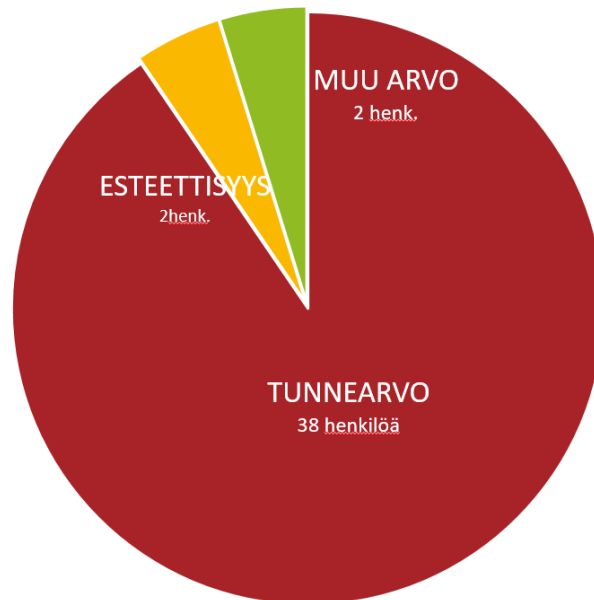

KUVIO 5. Mitä et hanki käytettynä?

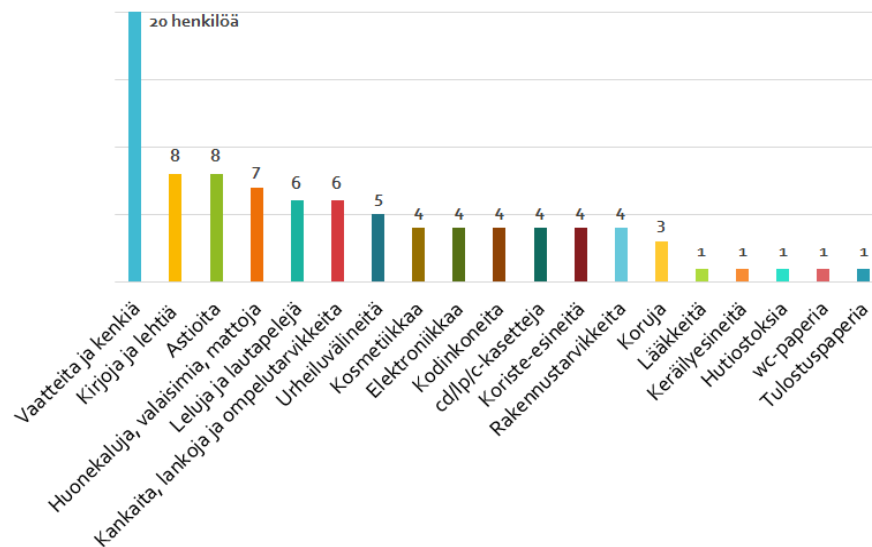
KUVIO 6. Mitä et hanki uutena?

Tunnearvo oli suurimmalla osalla syy, miksi kotitaloudessa olevista käyttämättömistä tuotteista ei luovuta. Omistetun tuotteen kauneus oli yksi syy, miksi siitä ei haluttu luopua, vaikka sille ei ollut käyttöä.

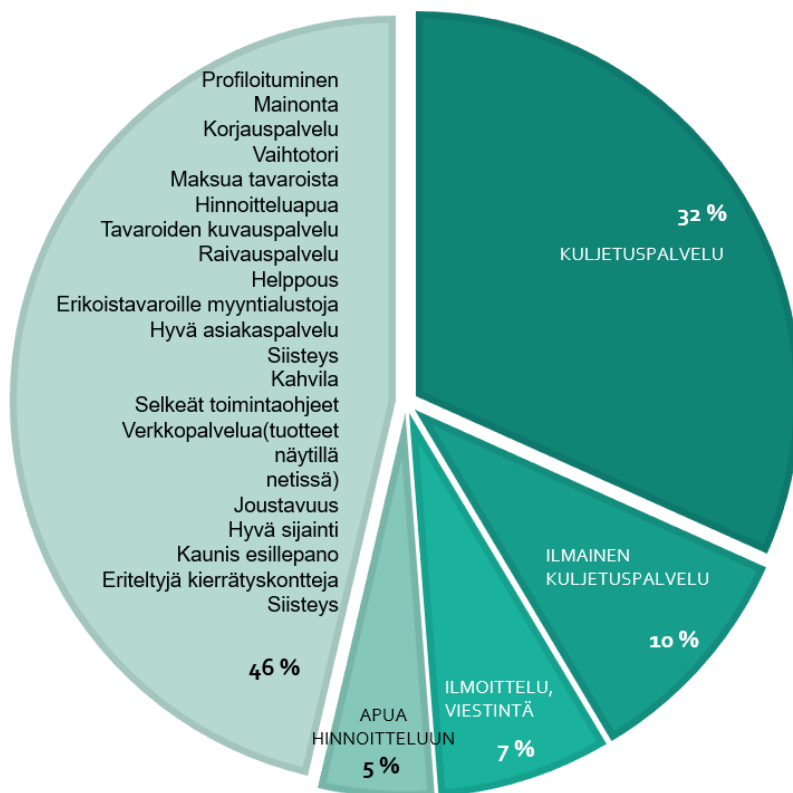
KUVIO 7. Syyt, miksi ei luovu tavaroista, joille ei ole käyttöä

Käyttämättömiä tuotteita, kuten vaatteita, kenkiä, kirjoja, lehtiä ja huonekaluja löytyi monelta.

KUVIO 8. Mitä käyttämätöntä omistat?

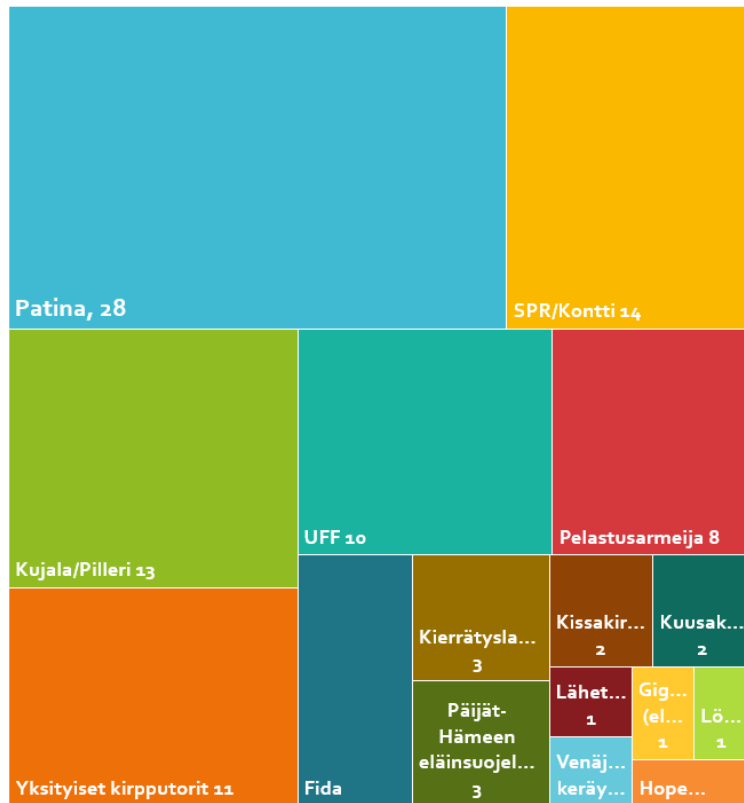
Kuljetuspalvelua, mieluiten ilmaista, toivottiin kaikkein eniten kysyttäessä odotuksia kierrätysmyymälöille. Myös enemmän informaatiota ja viestintää toivottiin.

KUVIO 9. Mitä odotat kierrätysmyymälöiltä?

Lahden kaupungin omistamat Patinan kierrätysmyymälä ja Kujalan jäteasema tunnettiin hyvin paikkoina, johon ylimääräiset tavarat voisi viedä. SPR:n Kontti tunnettiin myös hyvin.

Patinan Reussi -palvelu (nettisivuilla nähtävissä myytävät tuotteet) oli suurimmalle osalle haastateltavista tuntematon. Patinan palvelu koettiin erittäin hyväksi, laatu ja viihtyisyys hiukan noteerattiin kuitenkin palvelua heikommaksi.

KUVIO 10. Mitä paikkoja tiedät Lahden seudulla mihin voit viedä tarpeettomat tuotteet ?

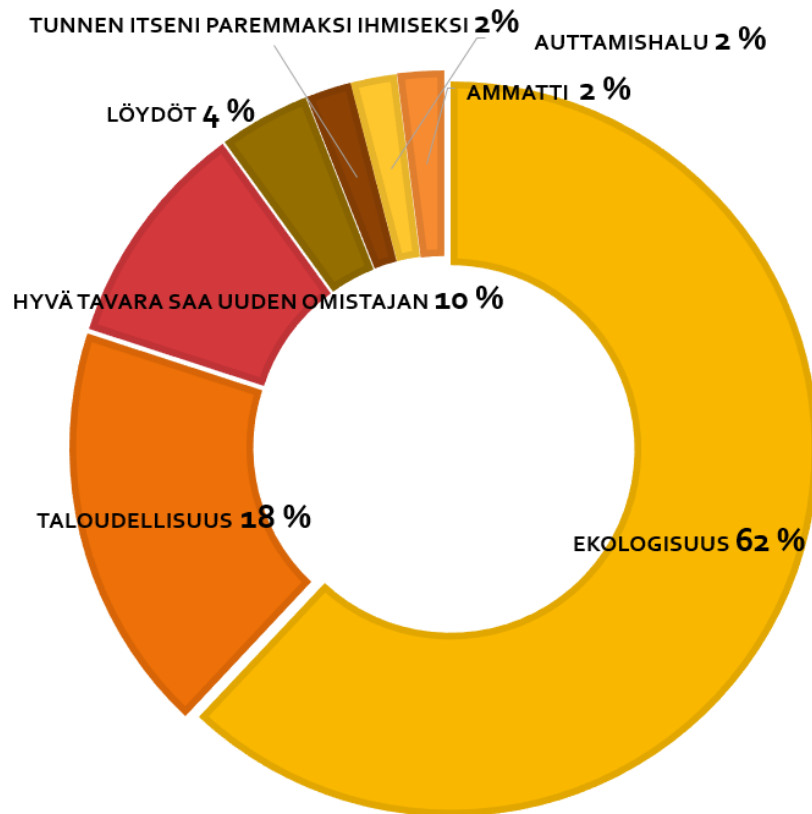
- Patina
- SPR/Kontti
- Kujala/Pilleri
- UFF
- Pelastusarmeijan kirpputori
- Yksityiset kirpputorit
- Kierrätyslaatikot
- Kissakirppis
- Kuusakoski
- Fida
- Päijät-Hämeen löytöeläinyhdistys
- Hope-yhdistys
- Gigantti
- Lähetys-yhdistys
- Löytöeläintalo
- Venäjän keräys

Lahtelaiset tuntevat hyvin kaupungin oman kierrätysmyymälän Patinan. haastateltavista suurin osa oli siellä käynyt joko ostajana tai lahjoittajana. Myymälä koettiin viihtyisänä ja palvelu sekä tuotteet saivat kiitosta. Reussi, netissä toimiva kuvapankki myytävistä tuotteista oli suurimmalle osalle tuntematon.

TUNNETKO PATINAN ?			
Kyllä	32		
	Olen asioinut Patinassa	ostajana	27
		lahjoittajana	8
En tunne	4		
MITÄ ARVOSANOJA ANNAT			
Palvelusta	3,5		
Tuotteiden laadusta	3,2		
Viihtyisyydestä	3,8		
REUSSI, Patinan päivittyvä tuotekuvasto netissä			
Onko Reussi sinulle tuttu?	Tunnen	En tunne	
	5	28	

KUVIO 11.Tunnetko Patinan?

Ekologisuus oli suurin syy kierrättämiseen, seuraavaksi tärkein oli taloudellisuus. Ajatus siitä, että hyvä tavara saa uuden omistajan, koettiin myös tärkeäksi.

KUVIO 12 .Miksi kierrätät?

Ehdotuksia siihen, mikä voisi tehdä kierrättämisen helpommaksi, tuli seuraavia kommentteja:

- kuljetuspalvelut
- selkeät nettisivut
- lähiöihin enemmän kierrätyspisteitä ja kampanjointia niistä
- nettikirppikset helpommiksi käyttää
- yksi paikka mihin tarpeettomat tuotteet voi viedä 24/7

-metallien erottelu helpommaksi

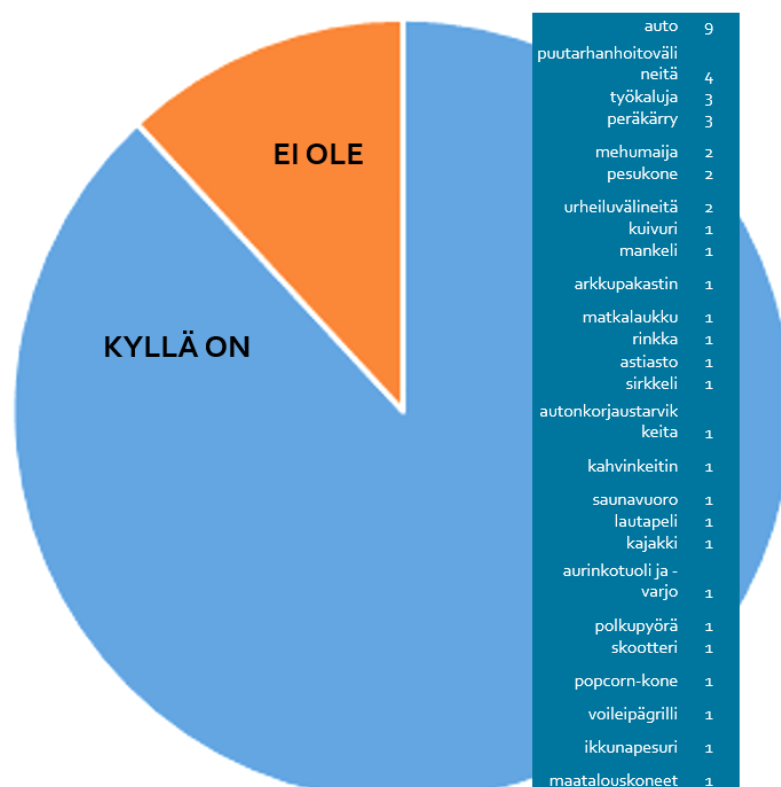
-roskakuilut takaisin kerrostaloihin

-kierrätyslaatikoita enemmän

-ohjeistus selkeämmäksi

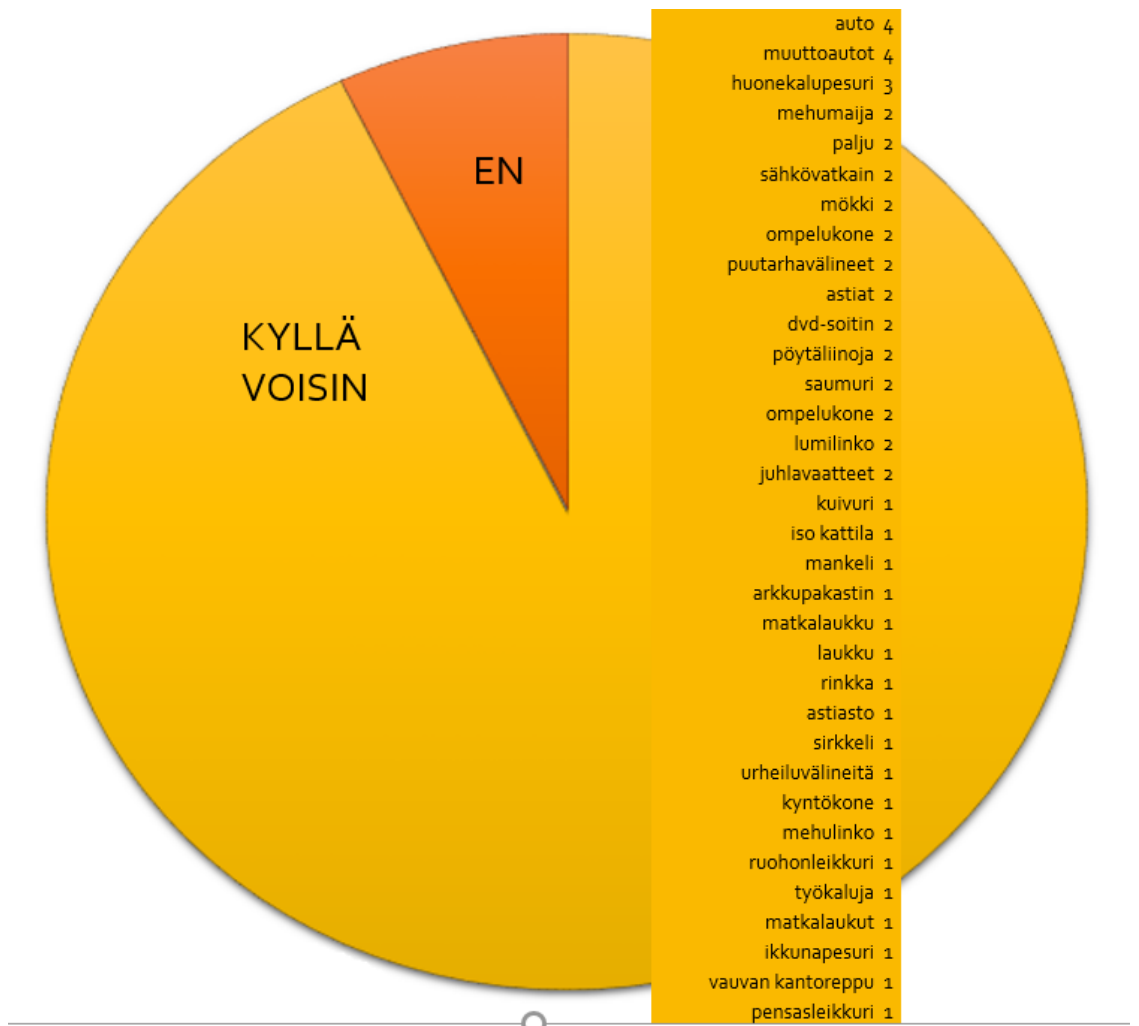
-käytettyjen tavaroiden myyntiä ”Kulta rahaksi”-tyyliin (paketti kotiin, tavarat yritykseen, rahat tilille)

Jakamistalous oli monille terminä vieras, vaikka haastateltavista suurin osa tiedosti jo toteuttavansa sitä autojen, peräkärryjen ja työvälineiden lainauksen muodossa. Kaaviossa laatikon koko kertoo kuinka monta on vastannut samalla tavalla. Yhteiskäytössä oli tavaroita mehumaijasta matkalaukkuihin

KUVIO 13. Oletko lainannut/vuokrannut jotain?

Suurin osa haastateltavista oli myös halukas jakamaan harvemmin tarvitsemaansa tavaroita muiden kanssa

KUVIO14. Mitä harvemmin käyttämäsi voisit lainata/vuokrata muille?

Haastatteluissa kävi ilmi, että kuluttajat ovat hyvin tietosia, mitä kaikkea tällä hetkellä voi vuokrata: kohdusta ruumisarkkuun, sananmukaisesti.

KUVIO 15. Mitä kaikkea tiedät voivan lainata/vuokrata?

Tutkimushaastattelun perusteella voi löytää kaksi käyttäjäprofiilia Lahden seudulta.

KÄYTTÄJÄPROFIILIT

25-vuotias yksin asuva amk-opiskelija. Hänellä on 65-70% hankituista tuotteista tavalla tai toisella kierrätettyä. Syynä tähän on suurimmalta osin taloudellinen, mutta samalla huoli elinympäristön tulevaisuudesta mietityttää.

Hänelle vain alusvaatteet ovat sellaisia, joita hän ei halua hankkia käytettyinä.

Turhaa hänen kotonaan on vain pieleen menneet kirpparilöydöt, jotka hän kätevästi kierrättää nettikirpputorien kautta. Hän on tottunut jakamaan pesukonetta, matkalaukkuja ja vuokraamaan tarvittaessa polkupyörää tai salikorttia.

Kirpputorit ovat hänelle ajanviettopaikkoja ja sieltä voi löytää kaiken, mitä elämässä tarvitaan.

50-vuotias puolisonsa kanssa asuva työssäkäyvä nainen. Koulutus amk-tai yliopistotaso. Hänen suurin motiivinsa kierrättää on huoli maapallon tilasta. Hän on kuitenkin hyvin tarkka mitä tuotteita hän hankkii käytettynä.

Turhaa ja käyttämätöntä hänen kotonaan ovat lahjaksi saadut koriste-esineet ja omaan lapsuuteen tai omaiin lapsiin liittyvät tavarat, joilla on tunnearvoa. Jokunen huonekalu on liikaa, mutta ne ovat suvussa pitkään olleita perintöhuonekaluja.

Tavaroiden jakaminen toisten kanssa on hänelle vierasta, vaikka peräkärriä ja muuttolaatikoita hän on muutossa vuokrannutkin. Ylijäämätavarat hän vie harkitusti

hyväntekeväisyyskirpputorille, jonka kautta hän tietää avustuksen menevän oikeaan kohteeseen.

Kirpputoreilta hän etsii Arabian astioita ja hyvälaatuisia klassikkokirjoja.

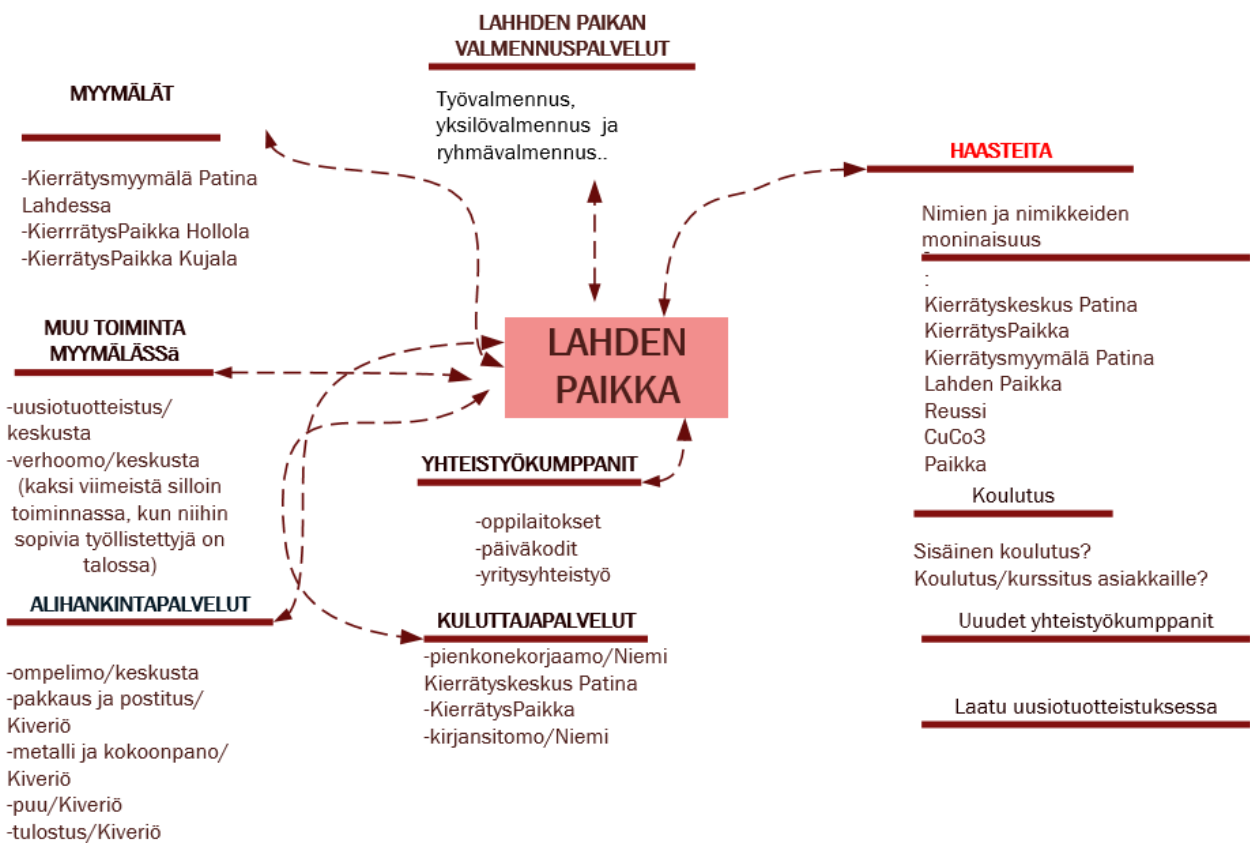
KUVIO16 . Käyttäjäprofiilit

4.2 Lahden Paikka Oy

Lahden Paikka Oy on voittoa tavoittelematon yritys, joka liiketoiminnallaan vaikuttaa positiivisesti yhteiskuntaan ehkäisemällä syrjäytymistä ja edistämällä osallisuutta. Yrityksen omistavat Lahden kaupunki ja Hollolan kunta 1.1.2017 alkaen.

Lahden Paikan sisällä toimivan LahdenTyön Paikan perustehtävä on edistää pitkäaikaistyöttömien työmarkkinoille kiinnittymistä ja siten

vähentää työttömyydestä aiheutuvia inhimillisiä ja taloudellisia haittoja. Paikan toimintaperiaatteena on ihmisten hyvinvoinnin edistäminen työn avulla. Se tuottaa erilaisia valmennuspalveluita, joiden yleisinä tavoitteina on kohentuminen, työelämävalmiuksien kehittyminen ja työllistyminen. Kierrätystoiminta vastaanottaa, myy ja kuljettaa käyttökelpoista tavaraa. Kierrätyskeskus Patina, Kierrätys Paikka Hollola ja Kierrätys Paikka Kujala. kuuluvat kaikki Lahden Paikkaan. Pienkonehuolto korjaa ja huoltaa esim. ruohonleikkureita ja moottorisahoja. Kirjansitomossa sidotaan mm. opinnäytetyöt ja korjataan vanhat kirjat. (Lahden Paikka, 2017)

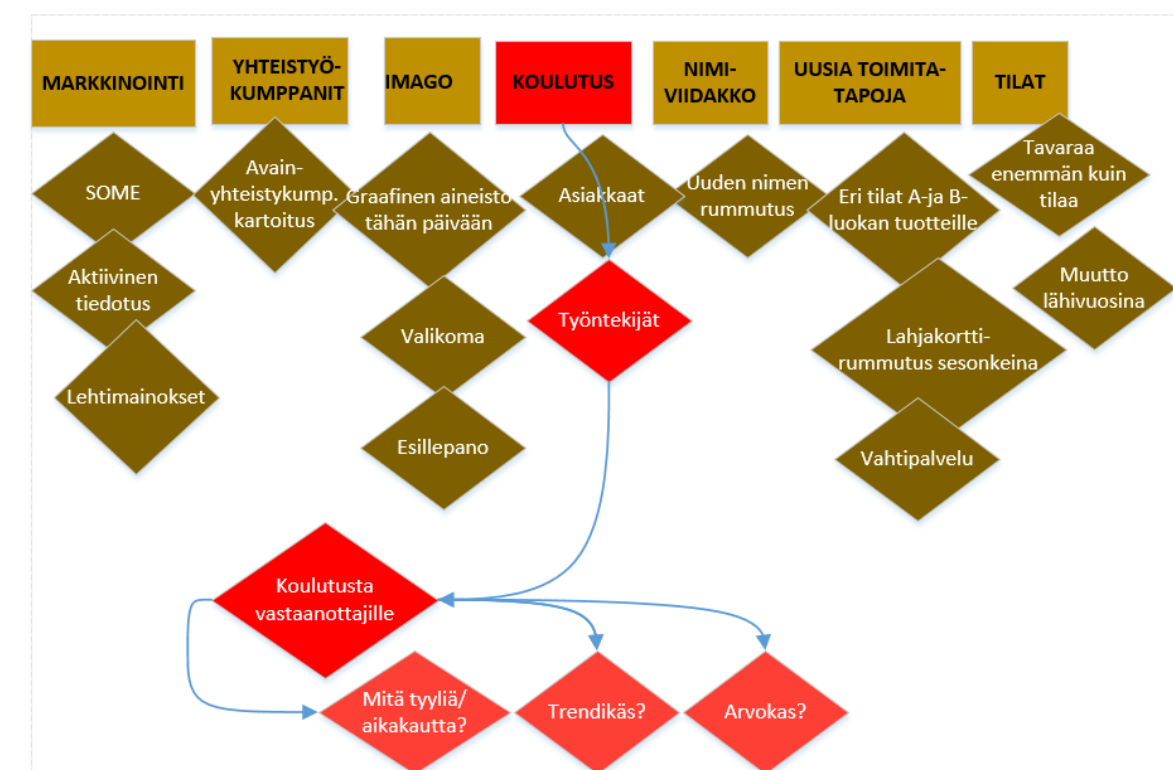
KUVIO 17. Lahden Paikan toimintojen tarkastelu

4.3 Kierrätyskeskus Patina

Kierrätyskeskus Patinan myymälän valikoimissa on huonekaluja, sähkö- ja elektroniikkalaitteita, astioita ja muuta kodin käyttötavaraa, vaatteita koko perheelle, lastentarvikkeita, urheiluvälineitä, kirjoja, käsityö- ja askartelutarvikkeita. Patina on virallinen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanottopiste eli sinne voi tuoda niin ehjät kuin rikkiäiset kodin sähkölaitteet. Sähkö- ja elektroniikkapajalla testataan sähkölaitteet ja ATK-laitteet. Testatut laitteet päätyvät myyntiin ja rikkiäiset puretaan materiaalikierrätykseen.

5 KEHITTÄMISYSTYÖN KOHTEEKSI PATINA

Lahden Paikassa on paljon erilaista toimintaa, jota on vuosien varrella kehitetty monin eri tavoin, kuten erilaisin palvelumuotoilun workshoppeilla ja LAMK:n opiskelijoiden kurssitöillä.

KUVIO 18. Ideointi ja kehittämiskohteen paikannus.

5.1 Kalusteiden lajittelu, hinnoittelu ja laadun arviointi

Työpajapäällikkö Reetta Jäniksen kanssa käytiin keväällä 2017 keskusteluja mahdollisista kehittämiskohteista. Liiketoiminnan kannalta kiinnostavaksi nousi vastaanottotyöntekijöiden ja hinnoittelijoiden vaikeus ja tietämättömyys kierrätykseen tuotujen tuotteiden lajittelussa ja hinnoittelussa. Vastaanottotyöntekijöiden vaihtuvuus tekee kouluttamisesta haasteellisen (Reetta Jänis, 2017).

Näkyvämpiä, tilaa vievempiä ja kysytyimpiä kierrätystuotteita kierrätysmyymällä Patinassa ovat huonekalut. Varaston kiertonopeus tulisi saada nousemaan ja myyntiin saada vain kiinnostavimmat tuotteet. Myyntitilan rajallisuuden vuoksi olisi tärkeä tietää onko tuotteita, joita ei edes kannata ottaa vastaan vaan ohjataan suoraan kaatopaikalle ja mitkä päätyvät myyntiin ja millä hinnalla. Patinan tyypisissä paikoissa, joissa on vain vähän vakituista henkilökuntaa, henkilökunnan vaihtuvuus on suuri ja lajittelijoiden/hinnoittelijoiden tietämys aiheesta vaihtelee suuresti. Halusin työssäni paneutua tähän ongelmaan, mutta tuotavien tavaroiden runsauden vuoksi se oli rajattava koskemaan vain rajallista määrää. Tässä opinnäytetyössä paneudutaan hinnoittelun ongelmaan vain tuolien kohdalta, koska ne ovat perinteisesti olleet hyviä indikaattoreita tyylien tunnistamisessa. Niissä tiivistyy usein aikakauden muotokielen yksityiskohdat.

Tähän asti hinnoittelun apuvälineenä on käytetty nettikirpputoreja ja niiden hinnoittelua. Tarpeellista olisi saada jonkinlainen perustieto siirrettyä uusille työntekijöille huonekalujen tyyleistä, alan klassikoista ja trendikkäistä tuotteista. Tämän tyyppistä helposti omaksuttavaa tietopakettia ei ole saatavissa, joten otin sen tuottamisen kehittämistyön haasteekseni. Konkreettinen kehitystyöni on julisteenomainen opas tuolien kategorisoimista ja arvottamista varten. Tiedon tulisi olla mahdollisimman helppolukuisessa muodossa, jotta kierrätettävän tuotteen voi nopeasti sijoittaa tiettyyn tyyliin ja tämänhetkiset ja tulevat trendit ovat helposti siitä hahmotettavissa.

Arvioinnissa tuotteen tekninen kunto eikä vastaanottajan oma arvio tuotteen kauneudesta ole pääasia. Jotta ohjeistusta olisi helppo ja nopea käyttää, se tulisi olla posterityyppisessä muodossa silmien edessä vastaanottotilassa. Tarkoituksena ei ole tehdä kaiken kattavaa kahlattavaa sivustoa tarkkoine kuvailuineen, vaan pikemminkin kartta seinälle pääkohtina historialliseen tyyliin, klassikot ja tämän hetken trendit. Tarkoitus on, että ohjeistus on suuntaa antava ja kunkin aikakauden muotokieltä hahmottava. Tulosta voi helposti jakaa muihin vastaaviin toimipisteisiin ja päivittää trendien osalta. Ajatus on, että ohjeistusta voi jatkaa ottamalla aiheeksi esimerkiksi valaisimet, astiat, eri huonekalut tai vaatteet.

5.2 Tuotteiden tunnistamisen osaamiskartoituskartoitus

Ensimmäisenä oli tärkeää saada ymmärrystä vastaanottajien ja hinnoittelijoiden käsityksestä asiakaskunnasta ja tietotaidosta suhteessa vastaanotettaviin tuotteisiin.

Vastaanottotyöntekijöitä ohjeistetaan tarkastamaan tuotteen kunto ja materiaali. Haistamalla voi päätellä puhtauden. Tyylin tai arvokkuuden päättelemisen on kiinni vastaanottajan taustasta ja mielenkiinnosta aiheeseen. Nettikirpputoreilta voi saada apua tunnistamiseen. Tätä ymmärrystä kerättiin haastattelututkimuksella, joka piti sisällään paljon kuvamateriaalia. Olin suunnitellut tekeväni interaktiivisen Kahoot!-pelin, mutta päädyin paperiseen haastattelumateriaaliin, jotta kaikki vastaajat olisivat tasa-arvoisia kyselyn teknisen osan puolesta. Kyselyhaastatteluun osallistui kahdeksan 20-58 -vuotiasta miestä, jotka toimivat kierrätystuotteiden vastaanottajina ja hinnoittelijoina Kierrätysmyymälä Patinassa. Tavoitteena oli saada kokonaiskuva mm siitä, miten vastaanotossa ja hinnoittelussa mielletään pääasiakassegmentit ja heidän kiinnostuksen kohteensa.

Kyselyn nimesin sen kysymyksen perusteella, joka vastaanotossa oletettavasti kysytään useamman kerran päivässä: Mikäs sieltä nyt tuli?

MIKÄS SIELTÄ NYT TULI?

Kierrätystuotteiden vastaanotto
KYSELY

Vivi Koivisto/LAMK/Muotoiluinstituutti YAMK 2017

KUVIO 19. Kysely

MIKÄ RYHMÄ NÄISTÄ MIELESTÄSI **TUO** ENITEN TUOLEJA/SOHVIA KIERRÄTYKSEEN?

ELÄKELÄINEN 1

TYÖSSÄKÄVVÄ 2

LAPSIPERHE 3

ENITEN TÄSTÄ IKÄRYHMÄSTÄ: 1. 35-50 2. 50-60 3. 60-> 3

KUVIO 20. Ketkä ovat aktiivisimpiä tuojia kierrätykseen?

Kyselyn tuloksena kävi ilmi, että vastaanottajien mielestä suurin ryhmä, joka toi tuotteita kierrätykseen oli eläkeläiset.

MIKÄ RYHMÄ NÄISTÄ MIELESTÄSI **OSTAA** ENITEN TUOLEJA/SOHVIA?

TYÖTÖN 1

LAPSIPERHE 2

PARISKUNTA 3

KUVIO 20. Eniten ostajia puolestaan oli heidän mielestään työttömät.

Kysymykseen minkä vuosikymmenen tuotteita arvioit kierrätykseen tuotavan eniten ja ovatko nämä tuotteet kysytyjä, vastaukset olivat samansuuntaisia eli 90-luvun ja 2000-luvun alun huonekaluja tulee eniten ja ne myös menevät suhteellisen hyvin kaupaksi.

KUVIO 21. Minkä tyyliä tuoleja tuodaan eniten?

KUVIO 22. Minkä tyyliä tuoleja haetaan eniten?

Tällä hetkellä kysyntää on vastaanottajien mielestä eniten 50-60-luvun tuoleista.

Huonoiten menee kaupaksi suuret, tummat kirjahyllyt ja 70-luvun plyysisohvat, jotka miellettiin 80-90-luvun kalusteiksi. Lastulevykalusteet olivat toinen ryhmä, joiden ei koettu menevän kaupaksi.

Hinnoittelun arviontiin oli haastattelumateriaalissa 21 erilaista tuolia. Tuolin kuvan lisäksi näkyvillä oli tyhjä hintalappu, johon hinnoittelija laittoi hinnan, jonka arvoiseksi arvioi kyseisen tuolin. Osa niistä oli klassikoita, osa taas aivan perustuoleja. Pääsääntöisesti osallistujat arvioivat hintaa kunnon

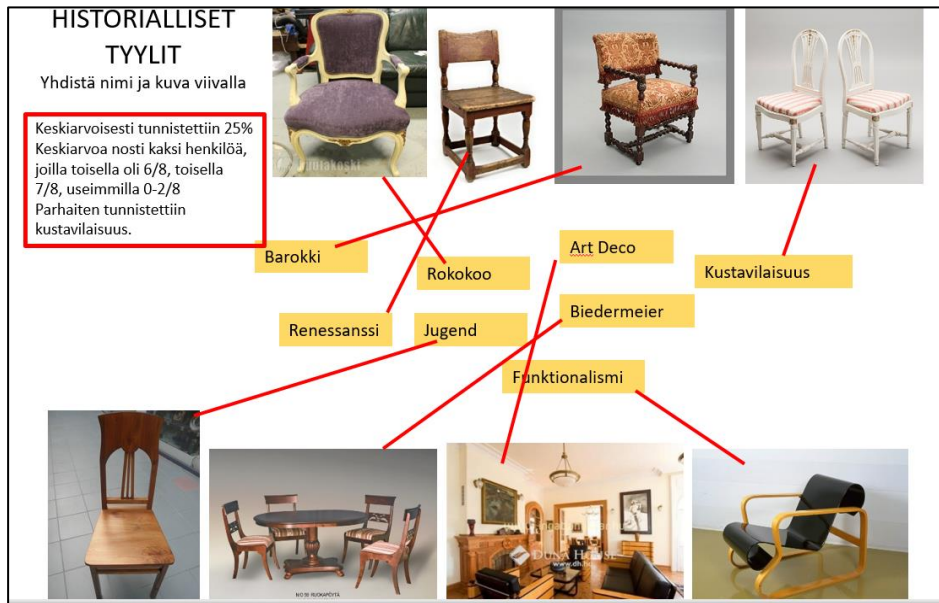
perusteella. Esimerkiksi Domus-tuolin, jonka lähtöhinta on 895,-, arvioitu hintahaitari oli 5 – 50 €. Artekin satulavyötuoli (ovh 1095€) puolestaan hinnoiteltiin 10-300€ arvoiseksi. Klassikoita järjestelmällisesti tunnisti vain yksi hinnoittelijoista, jolla oli puusepän koulutus.

HINNOITTELE TUOTTEET ENSIMMÄISEN MIELIKUVAN MUKAAN

 <p>HINTA 5-20€</p> <p>Pyydetään tori.fi: 10€</p>	 <p>HINTA 5-15</p> <p>Eero Aarnion Polar-tuoli, Pohjoismaisen Designin kirpputorilla 40€/kpl</p>	 <p>HINTA 5-70€</p> <p>Tori.fi: Pöytärynnästä pyydettiin noin 600€</p>	 <p>HINTA 5-80€</p> <p>Alto Arne Jacobsenin Seiska-tuoli, nettikirppareilla hinta alkaen 115€- Uutena hinta 490€</p>	 <p>HINTA 5-70€</p> <p>Artekin Pirka-tuoli, nettikirppareilla hinta alkaen 150€->uutena 559€ Finnish Design Shop</p>	
 <p>HINTA 4-60€</p> <p>Artekin 66-tuoli, uutena 355€ nettikirppareilla hinta alkaen > 100€</p>	 <p>HINTA 5-70€</p> <p>Pirkka-jakkara, hinta uutena Vepsäläinen 479€. Nettihuutokaupassa hinta nousi 70€</p>	 <p>HINTA 15-30€</p> <p>Tori.fi 35€</p>	 <p>HINTA 5-80€</p> <p>Domus-tuoli, nettikirppareilla hinta alkaen 150€- Uutena 865,-</p>	 <p>HINTA 5-20€</p> <p>Svante Schöholmin tuoli, Oveermanin valmistama, käytettynä 35€/kpl</p>	
 <p>HINTA 2-5€</p> <p>Haysn teak-tuoli, pyydetään tori.fi 50€/kpl</p>	 <p>HINTA 5-15€</p> <p>Pyydetään tori.fi 20€</p>	 <p>HINTA 10-300€</p> <p>Artek 406, hinta uutena 1095€</p>	 <p>HINTA 5-15</p> <p>Pyydetään tori.fi 35€</p>	 <p>HINTA 10-25€</p> <p>Pyydetään tori.fi 10€</p>	 <p>HINTA 5-12€</p> <p>Pyydetään tori.fi 10€</p>
 <p>HINTA 5-80€</p> <p>Artekin Pirka-tuoli, nettikirppareilla hinta alkaen 150€->uutena 559€ Finnish Design Shop</p>	 <p>HINTA 5-50€</p> <p>Ilmarl Tapiovaaran Domus-tuoli, nettikirppareilla hinta 150€->250 tämän kuntosena!</p>	 <p>HINTA 30-60€</p> <p>Netissä käytettynä 30€</p>	 <p>HINTA 5-15€</p> <p>Netissä käytettynä 20€</p>	 <p>HINTA 10-20€</p> <p>Netissä käytettynä 20€</p>	

KUVIO 23.
Hinnoittelu

Historiallisia tyyliä tuoleissa tunnustettiin 25%. Keskiarvoa nosti kaksi henkilöä, joilla toisella oli 6/8 oikein, toisella 7/8, useimmilla 0-2/8. Parhaiten tunnustettiin kustavilaisuus.

KUVIO 24. Historialliset tyyliä

Klassikoiden tunnistamistehtävässä oli kuvia 18 eri tuolista, joista puolet oli klassikoita. Näistä pyydettiin merkitsemään klassikot. Tietämys ei ollut vahvaa.

KUVIO 25. Klassikot

Trendikkäitä tuotteita pyydettiin myös tunnistamaan kuvien avulla ja tässä tulos oli 10% oikeita vastauksia.

KUVIO 26. Trendit

Klassikko, vintage, retro ja trendikäs olivat sanoja, jotka piti yhdistää 10 eri tuotteeseen. Termit olivat selvästi useimmille vastaajille vieraita.

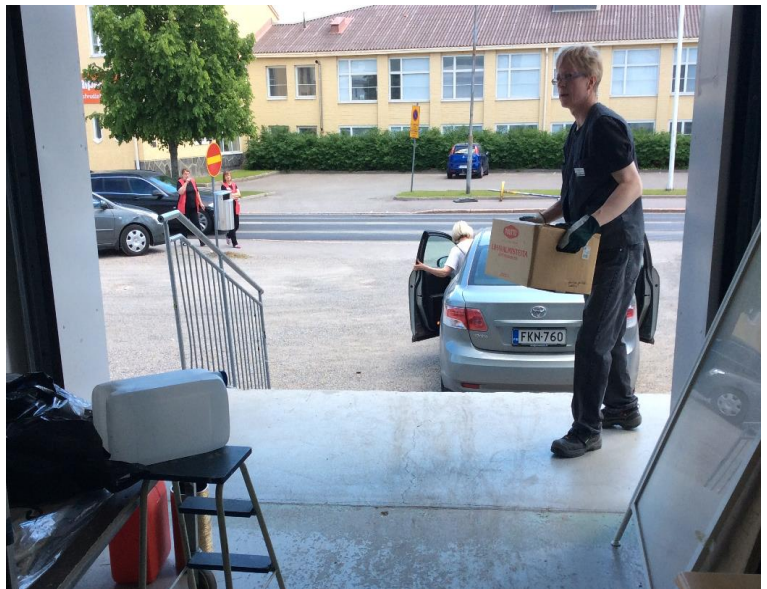

KUVIO 27. Käsitteet

Viimeiseksi pyydettiin listaamaan huonekalumerkkejä ja -valmistajia, joiden tuotteiden tiedät olevan arvokaita. Vastauksina tuli: Lundia, Aalto, Artek, Muurame, Isku, Asko ja Martela. Ne kerrottiin tunnistettavan leimasta, muotoilusta, ulkonäöstä, kulumista, logo ja laadukkuudesta. Hyvinä ominaisuuksina huonekaluissa pidettiin kestävyyttä, ajattomuutta, tukevuutta, hyvännäköisyyttä, laadukkaita verhoiluja ja materiaaleja, painavuutta, kunnan liitoksia ja muotoilua.

5.3 Observointia vastaanottotilanteessa

KUVA 1. Asiakas tuo tuotteen vastaanottopisteelle tai se haetaan asiakkaan kotoa.

KUVA 2. Tässä vaiheessa arvioidaan tuotteen sijoituspaikka: myyntiin vai suoraan konttiin eli kuljetus Kujalan kaatopaikalle. Kaatopaikalle menevistä peritään käsittelymaksu. Tämä ei ole asiakkaille mieleen, joten se jää joiltain vastaanottajilta pyytämättä.

KUVA 3. Tuotteen arvioinnissa käytetään silmää ja nenää: ulkonäkö, kunto ja tuoksu ovat valintakriteereinä.

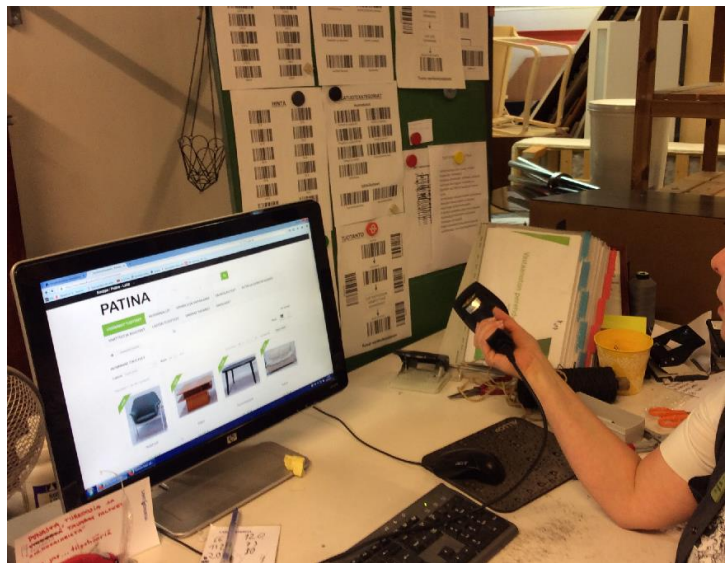
KUVA 4. Teknisesti oikea ratkaisu: tuote ei ole kunnossa. Tästä syystä nämä kaksi vanhaa tuolia, jotka varmasti kiinnostavat asiakkaita, olivat menossa kaatopaikalle, jollei työpajapäällikkö olisi niitä pelastanut.

KUVA 5. Jos tuote on päätetty laittaa myyntiin, se putoon ja tarvittaessa kunnostetaan ja sen jälkeen kuvataan.

KUVA 6. Kuvat laitetaan Reussiin, nettivuille, josta asiakkaat voivat nähdä myytävät tuotteet ja myös seurata niiden hinnan kehitystä. Hinnoittelu tapahtuu tässä pisteessä ja sitä tekevät kaikki vastaanotossa työskentelevät henkilöt. Patinassa on otettu käyttöön kierrätystoiminnan Lahden malli. Kuluttajan asiointia helpotetaan laittamalla tuotteet verkkoon ja samalla tuotteen kysyntää vastaava hinnoittelu. Myymälään sijoitetulla asiakaspääteellä Patinassa asioiva voi selata myytävien tuotteiden kuvia. Tarjontaan pääsee tutustumaan myös omalla kotitietokoneella osoitteessa <https://www.reussi.fi/patina/fi/>. Tavaraa pidetään myynnissä tästä lähtien vain viisi viikkoa ja myyntiajan kuluessa hinta laskee: ensin 25 prosenttia, sitten 50 prosenttia ja lopulta 75 prosenttia lähtöhinnasta. Hintalapun väri kertoo tavarankorjauksen alennusprosentin. Alennusprosentit näkyvät myös verkossa

KUVA 7. Kuvauksen ja hinnoittelun jälkeen tuote siirtyy joko takahuoneeseen tai myymälään odottamaan ostajaa. Tilanpuutteen vuoksi kaikkia tuotteita ei voida tuoda myymälään, jolloin asiakas saattaa luulla tuotteen myydyksi, kun hän ei näe sitä myymälässä. Kuvassa työpajapäällikkö Reetta Jänis.

6 KATEGORISOINTI JA ARVOTTAMINEN

Kierrätykseen tulee lahjoituksena valtava määrä huonekaluja, joiden tyyliä ja arvoa on vaikea kategorisoida edes hyvällä tuotetuntemuksella. Tällä hetkellä suurin osa markkinoilla olevista vanhoista tai antiikkisista huonekaluista tulee Keski-Euroopasta, koska antiikkia on enää vaikea löytää Pohjoismaista. Euroopasta tuodaan rekkalasteittain vanhaa tavaraa, joka voi olla hyvinkin paikallista tyyliä eikä näin ollen ole tunnistettavissa pohjoismaisten tyylimääritelmien mukaan. Ehkä harvemmin kierrätyskeskuksiin tuodaan puhdasta antiikkia toiselta vuosituhannelta, vaan enemmänkin erilaisia tyylejä kopioivia tyylikalusteita. Kalusteiden arvo ei aina ole sen iässä, vaan myös siinä mikä tyyliunta on kulloinkin trendikästä: 2000-luvun alussa oli selkeästi barokki tyyliunntana muodissa, nyt taas enemmänkin art deco ja jugend. Kustavilaisuus on ollut omien havaintojeni mukaan ollut tasaisen kiinnostava Suomessa pitkään.

5.1 Käsitteiden määrittelyä

Seuraavassa taulukossa avaan aiheeseen liittyvien käsitteiden määrittelyä. Taidehistorioitsija Katja Weiland-Särmälän on käsitellyt aihetta *Antiikki&Design* –lehden blogissa ja seuraavassa kaaviossa mukaellen sekä hänen tekstiään että omaa tietopohjaa liittyen työuraani sisustamisen alalla (Weiland-Särmälä, 2016).

ANTIIKKI	Kansainvälisesti yli 100 vuotta vanhat esineet ovat antiikkia. Laajan ajanjaksollisen määritelmänsä mukaan antiikissa on monia tyyliä kuten esim. barokki, rokokoo, biedermeier, kustavilaisuus, art deco ja funktionalismi. Suomessa antiikkia voisi olla jo 50 vuotta vanhat esineet. Tämä siksi, että meidän kulttuurimme on monella tapaa paljon nuorempi kuin vaikka Keski-Euroopassa.
DESIGN-TUOTE	Design on aikaa kestävä tai kestänyttä suunnittelua, uutta ja vanhaa. Design-termi esineiden yhteydessä viittaa saavutettuun asemaan, tunnettuun suunnitteluun - ja usein korkeaan hintaan. Se on läpäissyt taiteentuntijoiden, kriitikoiden, keräilijöiden sekä muiden taiteen ”portinvartijoiden” tiukan seulan. Useat suomalaiset klassikot liittyvät funktionalismiin.
KLASSIKKO	Design on jotain, mikä kestää aikaa; siitä tulee klassikko. Tuote, joka on ajaton, hyvin tehty, ja jossa on hyvä käytettävyys. Useimmiten se on nimekkään muotoilijan suunnittelema. Useat suomalaiset klassikot liittyvät funktionalismiin.
RETRO	Retro tarkoittaa vanhanhenkistä uutta tuotantoa. Tällaisia ovat esimerkiksi 50-luvun tyyliä mukailevat huonekalut. Retron laatu- ja designstatus eivät välttämättä ole kovin merkittäviä. Merkitys korostuu erityisesti nostalgia- ja tunnearvosta. Puhemielessä retrolla tarkoitetaan pelkästään vanhaa.
VINTAGE	Vintage tarkoittaa aitoa vanhaa. Sana vintage perustuu ranskankielen sanaan vendange, joka on vapaasti suomennettuna ”hyvä vuosikerta”. Huonekaluissa ja sisustustuotteissa vintage viittaa tunnettujen suunnittelijoiden design-luomuksiin tai vaihtoehtoisesti kestävästä ja hyvälaatuisista materiaaleista tehdyt kulutustuotteisiin. Kotimaista vintagea edustavat mm. 1950- ja 1960-luvun Artekin huonekalut.

UUSTUOTANTO	Uustuotanto kuvaa tuotetta, joka on jo kerran ollut markkinoilla ja saavuttanut tuolloin tietyn aseman. Kun se poistuu myynnistä ja otetaan jälleen tuotantoon vuosikymmenien jälkeen puhutaan uustuotannosta. Hyvänä esimerkkinä vaikkapa Eero Aarnion Pallotuoli.
TYYLIHUONEKALU	Tyylihuonekalu on uustuotannossa oleva tuote, joka on tehty mukailien vanhaa tyyli-suuntausta. Esimerkiksi 1700-luvun talonpoikaisrokokoituolin täysin vastaava uusi versio kuuluu tyylihuonekaluihin. Suomessa esim Laitala valmistaa näitä.
TRENDITUOTE	Trendituotteella ei välttämättä ole suurta rahallista arvoa, se vain sopii juuri tämän hetken sisustustyyliin. Tällä hetkellä trendikkäimmät ovat valinneet koteihinsa linjakkaita 50- ja 60-luvun huonekaluja, industrial-henkisiä kuluneita tuotteita tai kuluneita lypsyjakkaroita maalaisromanttiseen sisustukseen.

Havainnollistaakseni käsitteiden moninaisuutta otan esimerkin Eero Aarnion vuonna 1963 suunnittelema Pallotuolista. Se on selkeästi design-tuote ja klassikko. Vintage -tuotteeksi sitä voi kutsua sillä perusteella, että se on tunnetun suunnittelijan muotoilema. Se on otettu myös uustuotantoon, joten kategorisoiminen ei ole yksiselitteistä.

6.2 Tuolien tyypillinen muotokieli eri aikakausina

Vanhoissa kulttuureissa tuoli käsitettiin arvoaseman vertauskuvaksi. Alkujaan se oli hallitsijan valtaistuin, jota käytettiin myös uskonnollisissa menoissa. Tuolit olivat Suomessa harvinaisia 1700-luvulle asti. Talonpoikaissisustuksissa istuimina oli yleensä erilaisia puuesineitä, esimerkiksi arkkuja ja penkkejä. Myös vuoteella istuttiin. Savupirttien seiniä kiersivät kiinteät penkit, joilla istuttiin ja usein nukuttiinkin. Renessanssin aikana kartanoiden sisustuksiin tuli liikuteltavia

irttohuonekaluja. Tuoleja ilmestyi runsaammin säätyläiskartanoihin 1600-luvun loppupuolella, pappiloihin ja porvariskoteihin vasta sata vuotta myöhemmin (Jokela, 1991).

Tuoleissa näkyy pienoiskoossa eri tyylien ja aikakausien erityispiirteet, jotka esittelen pelkistetyksi seuraavassa kaaviossa. Tässä työssä historiallisiin tuoleihin yhdistyy myös klassikoina pidettyjen tuolien muotokieli samoin kuin tällä hetkellä erilaisista sisustamistyyleistä kiinnostuneille mielenkiintoista muotoilua. Klassikoiksi luokiteltavat on merkitty sinisellä merkillä, trendikkäät tai sinne nousussa oleva muotokieli puolestaan vihreällä merkillä.

Seuraavaan kaavioon olen piirtänyt kuvia tuoleista eri aikakausina. Tällaisenaan se ei olisi käyttökelpoinen tavaroiden vastaanotossa, koska se olisi selailtavassa muodossa ja siinä on liikaa tietoa. Tämän kaavion pohjalta syntyy käyttökelpoisempi, silmäiltävä versio vastaanottotilan seinälle. Koko tulee olemaan 30cm x 120 cm.

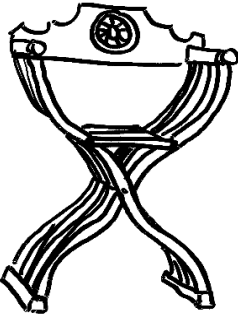

Eri aikakausien muotokielen lisäksi opastauluun tulee merkinnät siitä, onko kyseinen tyyli tällä hetkellä trendikäs eli ollaanko siitä kiinnostuttu ja luokitellaanko jokin yksittäinen huonekalu klassikoksi, jolloin sen hinta voi olla korkea vaikkei se olisikaan trendikyyden aallonharjalla. Klassikot kuitenkin usein mielletään myös trendikkäiksi tuotteiksi ajasta riippumatta. Vaikka esimerkiksi kustavilaisuus tyylinä on suomalaisessa sisustamisessa haluttu tyyliä, ei sieltä nosteta yksittäisiä tuoleja klassikoiksi. Tämän hetken sisustustyyleistä kustavilaistyyppisiä huonekaluja liitetään osaksi romanttista tyyliä.

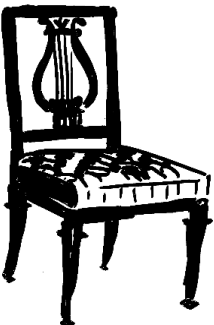
Klassikko, joka voidaan mieltää olevan aina trendikäs

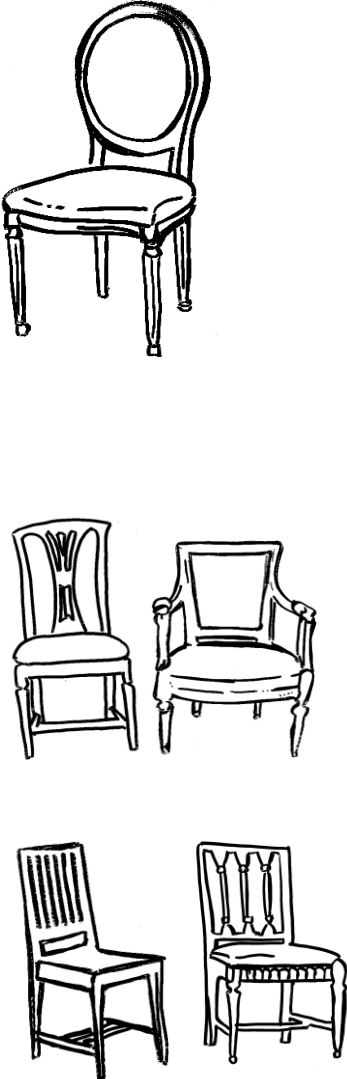

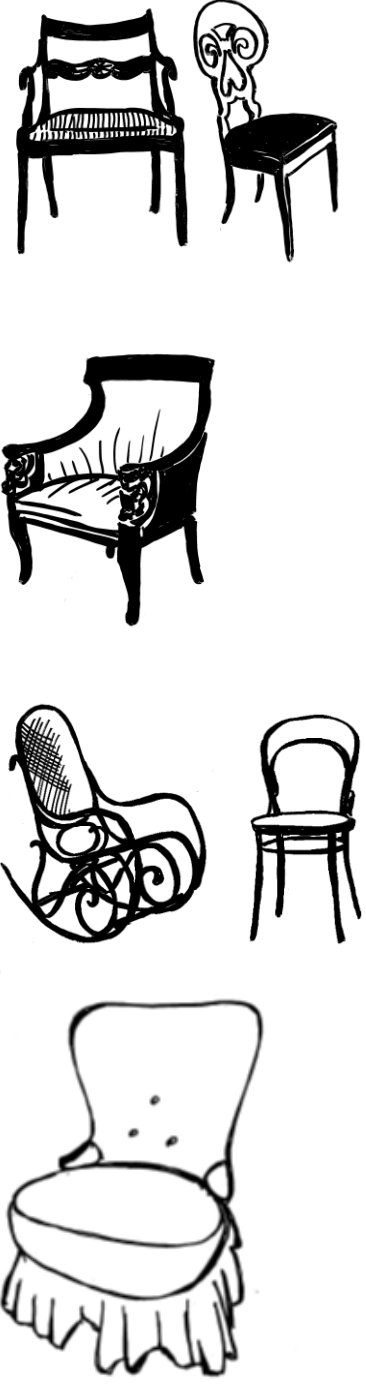

Trendikäs tällä hetkellä

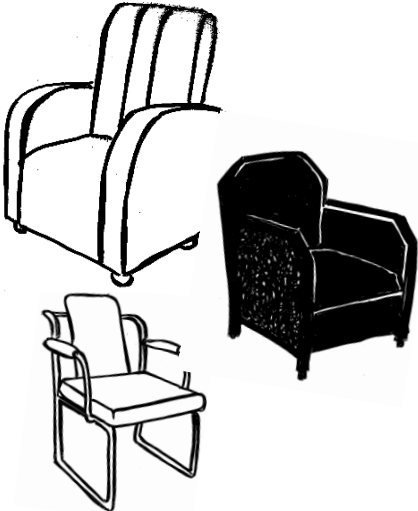

	tyypillinen istuin	Tunnistettavia yksityiskohtia.
<p>Keskiaika</p> <p>v 500-1400</p>		
<p>Renessanssi</p> <p>v1420-1570</p> <p>Sisustamisen historian sanotaan alkaneen renessanssiajasta.</p>		<p>Tuolien runko ristikkorakenteinen, istuinosa kehätty kuutio, jossa tavallisesti kaksi tukipienakehikkoa.</p> <p>Takajalat jatkuivat selkänöjien sivupuina ja niitä yhdisti ylhäällä hartialauta.</p>
<p>Barokki</p> <p>v 1660-1715</p> <p>Tehokeinojen ja paisuttelun aikaa. Käytännöllisyys ja symmetria.</p>		<p>Kierresorvaus jaloissa tai eläimen jalkaa muistuttavat jalat huonekaluissa.</p> <p>Selustassa kruunukoristele. Yksivärisyys. Materiaaleina messinkinastoin kiinnitetty nahka, gobeliinikankaat. Villakangasta ja hapsunauhaa.</p>

<p>Rokokoo</p> <p>Vastareaktio barokin juhllisuuteen.</p> <p>Tuolit verhoiltiin kukkakuosein koristelluilla kiinalaisilla silkeillä, kukka- ja lehtikuvioisilla damasteilla tai muilla loistavilla kankailla. Suomessa suuriruutuiset tai leveäraitaiset pellavakankaat, silkki ja nahka olivat tyypillisiä tässä tyyliässä.</p>		<p>Tyylille tunnusomaista olivat kaarevat jalat tuoleissa.</p> <p>Claw and Ball -jalka, jossa linnun kynnet pitelevät palloa. Joskus jalat päättyivät kavioon, nuijamaiseen paksunnokseen tai leijonankäpäleen.</p> <p>käpälejalka</p>
<p>Kustavilaisuus (uusklassisismi) 1775-1830</p> <p>Rokokoon hillitty versio. Huonekalujen muodot oikenevat.</p> <p>Yleinen kustavilaiskaluste oli pinnatuoli. Pinnasohva juontaa juurensa tältä ajalta.</p> <p>Englannissa tyyliä kutsuttiin Heppelwhite,</p>		<p>Tuoleissa suorat jalat ja alaspäin kapenevat. Niissä oli pystyurteita antiikin pylväiden tapaan. Jalkojen yläpäässä oli antiikin pylvään päätä muistuttava neliö, johon oli veistetty kukka-aihe.</p>

<p>Cherton ja Chippendal. Suomessa huonekalut olivat massiivisempia. Huonekalut valmistettiin kotimaisista puulajeista ja maalattiin helmenharmaaksi tai jollakin muulla pastellisävyyllä.</p>		
<p>Empire n.1775-1830</p> <p>Kaikki sotaisa tuli muotiin: keihäät, aseet ja teltat. Aluksi huonekalut harmaita. Rottinki-istuimia</p> <p>Malleina roomalaiset pronssi-istuimet, sotaisa ja näyttävä ornamentiikka</p>		<p>Kaarle Juhanan empiren yleisin tuolityyppi oli pinnatuoli, jonka selustassa pienat saatettiin ryhmitellä vain hartialaudan yläosaan, tai ne olivat leveämmistä säleistä kuin kustavilaisena aikana.</p>

<p>Kalusteet maalattiin valkoisiksi.</p> <p>Pronssilyöttejä jäljiteltiin veistäen tai massasta muotoillen ja ne kullattiin.</p>		
<p>Biedermeier</p> <p>Myöhäisempirelle eli biedermeier-tyylille tyypillistä oli kodikkuus, vaikkakin aiheina oli usein Egypti.</p> <p>Tämä tyyli on hyvin tyypillistä suomalaisissa pappiloissa ja kartanoissa. Suomessa materiaalina käytettiin myös loimupintaista visakoivua.</p> <p>Wieniläistyyli tuli saksalaissyntyisen huonekaluarkkitehti Michael Thonet mukaan. Hän kehitti vuonna 1849 Wienissä tuolin, jonka valmistus perustui hänen kehittämäänsä menetelmään taivuttaa puuta</p> <p>Emma-tuoli</p> <p>-kokonaan päällystetty, käsinojaton tuoli</p>		<p>Käsinojan muoto: Tyypillistä umpinaiset, alakaartuvat käsinojat jatkuen selkänojasta saumattomasti.</p>

<p>Chesterfield-tuoli nahkaa. Sarjaan kuuluu myös kevyempiä tuoleja kuten toimistotuoli sekä sohva. Väreinä tumma ruskea, punainen ja vihreä.</p>		
<p>Kertaustyyli 1830-1890. Kaikki aiemmat tyyli kertautuivat yksin tai niitä yhdistellen.</p>		<p>"Hengetöntä puusepänteollisuutta" teollisen tuotannon myötä.</p>
<p>Jugend v. 1890-1915. Suomessa 1900-1920</p> <p>Käsityön ihannointi palasi vastareaktion kertaustyylien teolliselle tuotannolle. Kansallisromantiikan ja karelialaismin aikaa. Suomessa jugend oli ensimmäinen omintakeinen designtyyli, linjakkaan suomalaisen muotoilun alku.</p> <p>Billnäsin ja sittemmin Boknäsin ja Björknäsin konttorihuonekalut ovat jugendhenkisiä.</p>		<p>Tuolit korkeaselkäisiä. Luontoaiheisia koristeveistoksia. Niittejä, nahkaa.</p> <p>Jykevyyys ja massiivisuus.</p>

<p>Art Deco</p> <p>Jugendia sirompi ja kevyempi linja. Koristeellisuus oli tyyppillistä.</p>		<p>Pyöreitä muotoja, mutta myös hyvin geometrisiä. Mustia rajauksia.</p> <p>Kuusikulmiot, sik-sak- viivat, ovaalit ja ympyrät.</p> <p>Suosittuja muotoja myösportaatt ja säteet</p>
<p>Funktionalismi</p> <p>1920-luku</p> <p>Vastareaktio koristeellisuudelle. Tässä tyyllissä käyttötarkoitus on tärkeämpää kuin koristelu, joten muotokieli on hyvin pelkistettyä.</p> <p>Varahaisessa funktionalismissa näkyy vielä pyöreitä muotoja, jotka ajan myötä suoristuivat.</p> <p>Avainsanoina yksinkertaisuus, toimivuus, tekniikan ja teollisen valmistuksen sekä sarjatuotannon kehittäminen(Artek)</p> <p>"Funkkis"-ajan nimekkäiden suunnittelijoiden tuotteet luokitellaan yleisesti klassikoiksi</p>	 <p>Artek 66- ja 611-tuolit</p> <p>Artekin 60 jakkara ja 69-tuoli</p> <p>Artek Paimio 41-nojatuoli</p>	<p>Pelkistetty muotokieli, eikoristeita. Taivutettua koivua, vaneria ja teräsputkea. Verhoiluna pellavasatulavyö. Värit vaaleita tai kirkkaita efektiivärejä sekä mustaa.</p> <p>Artekin tuolien jalat on kiinni 3 ruuvilla. Ruuvit vanhoissa tuotteissa ns miinus-ruuveja, koska ristipääruuveja ei vielä ollut saatavilla. Ruuvien kannassa oli aiemmin myös pieni A-aakkonen kaiverrettuna. Jalat on ruuvattu 66- ja 65-sarjan tuoleissa tietyllä tavalla.</p>

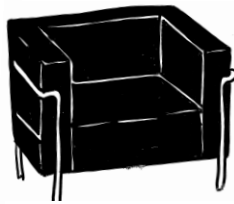
Artek 406-nojatuoli

Artek Tankki-nojatuoli

Gerrit Rietweldin Bauhaus-
aikakauden mukainen tuoli

Le Corbusier :Grand Chair

Eames: Lounge

Friz Hansen:
Swan

Marcel Breer:
B33Model

Jalkojen taivutuskohdassa viilut menevät aidoissa limittäin ja kopioissa päällekkäin.

Osassa leimoja (tarroja) näkyy myös valmistusvuosi.

Kaikissa aidoissakaan Artekin tuotteissa ei ole leimoja. Jos tuotteet on tilattu julkisiin tiloihin, niistä saattaa puuttua leimat tai niissä on kunnan leima. Vanhoissa tuoleissa ruuveissa "A"-kirjain. Tuoli voi olla aito, vaikka ei olisi leimaa. Julkisten tilojen tuoleissa kunnan leima.

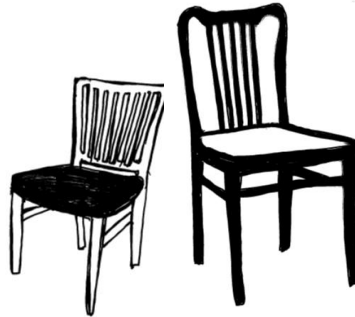

SUOMI

1940-luku

Suomalaista huonekaluteollisuutta verotti sodan aiheuttama materiaalipula.

Huonekaluja tarvittiin paljon ja halvalla. Kaikki säästettiin ja käytettiin uudelleen.

K-tuoli kuuluu Suomen tunnetuimpiin tuolityyppeihin. Selkänoja ja istuin ovat pehmustetut, käsinojat ovat taivutettua puuta. Perinteisesti K-tuoli on tehty käyttäen jousia, meriheiniä ja vanua. Nykyversiot tehdään vaahtomuovista.

Puna-vihreäksi maalatut pirttipöytäryhmät tyypillisiä tähän aikaan, samoin matalaselkäiset keinutuolit.

50-luku

avainsana:

MODERNISMI

Vahtokumi kehitetään, tekokuituja kehitellään ja koko huonekaluteollisuus mullistuu.

Nimekkäitä muotoilijoita esim:

Ilmari Tapiovaara

Tapio Wirkkala

Ilmari Lappalainen

Olli Borg

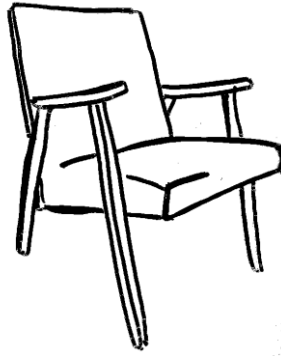
Antti Nurmesniemi

Alvar Aalto

Olli Mannermaa

Suomalaisen taideteollisuuden nousu maailmanmaineeseen.

Tältä ajalta ovat monet klassikoiksi luokiteltavat tuolit, joista tässä esimerkkejä muualtakin kuin Suomesta

Avainsanoja keveys, mukavuus, ergonomia, sirous.

Domus-tuoli

Ilmari Tapiovaaran Fanet-tuoli vuodelta 1949 on pinnatuolien aatelia. Madmoiselle-korkeaselkäinen pinnatuoli ja keinutuoli Fanetin istuinosan alaspäin kaartuva reuna erottaa sen muista Askon valmistamista pinnatuoleista. Askon tai Edsbyverkenin valmistamia.6 – pinnainen.

Edsbyverkenillä on oma 7-pinnainen tuoli, jota ei kutsuta Fanetiksi. Siitä on paljon mm. tsekkiläisiä kopioita

Korkesekäisissä Madmoiselle-istuimissa 8 pinnaa ja pieni syvennys istuimessa

Arne Jacobsen: Egg-tuoli

Lepakko-tuoli

Mies van der Rohe: Barcelona-tuoli

Harry Bertoia: Diamond

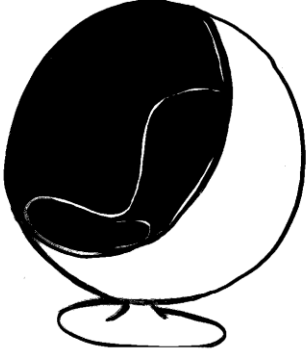

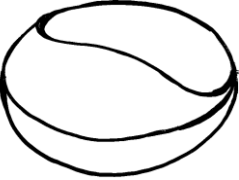

VitraPanton-
tuoli

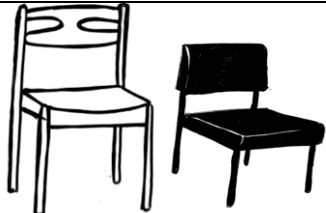

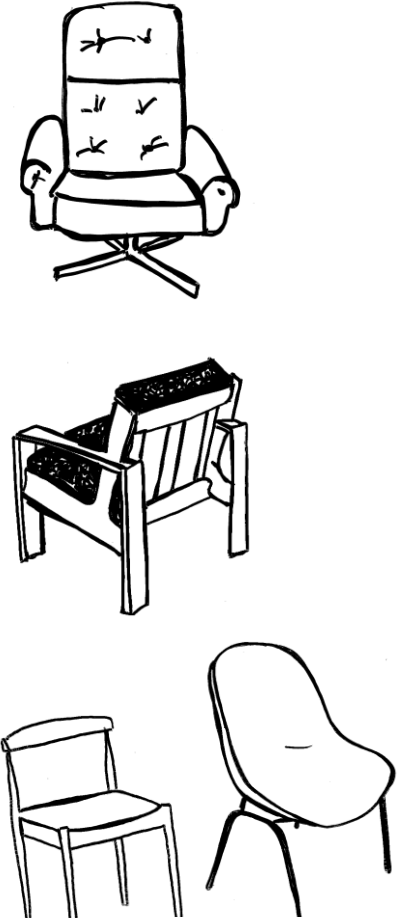

Chinoletto-tuoli

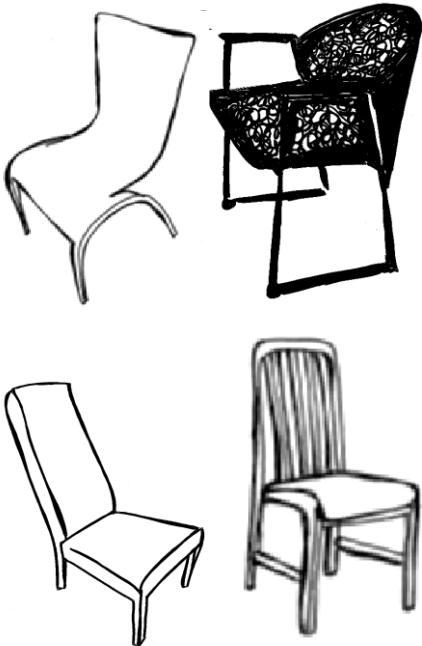
Arne Jacobsenin Muurahais- ja Seitsemän –tuolit. ovat olleet viime vuosina paljon kopioituja tuoleja. Aidoissa paino suurempi kuin kopioissa ja jalkojen kiinnitys laadukas.

	 <p data-bbox="655 663 994 696">Eero Aarnio: Tulppaani-tuoli</p>	
<p data-bbox="392 801 520 831">1960-luku</p> <p data-bbox="392 853 584 913">-POP-TAITEEN AIKAA</p> <p data-bbox="392 936 560 996">Muovin vallankumous</p> <p data-bbox="392 1019 603 1048">Muotoiljoita esim:</p> <p data-bbox="392 1070 544 1099">Eero Aarnio</p> <p data-bbox="392 1122 579 1151">Esko Pajamies,</p> <p data-bbox="392 1173 584 1202">Ben af Schulten</p> <p data-bbox="392 1225 568 1254">Kari Asikainen</p> <p data-bbox="392 1276 544 1305">Risto Halme</p> <p data-bbox="392 1328 579 1357">Yrjö Kukkapuro</p>	 <p data-bbox="703 1682 975 1753">Eero Aarnion Pallo-, Cognac- ja Pesaratuolit</p>	<p data-bbox="1134 801 1414 891">Muovituoleissa pyöreät muodot, muissa kulmikkaus</p> <p data-bbox="1134 936 1414 1048">Eero Aarnio aidossa Pallo-tuolissa on aina sauma ulkopuolella olevan pallon reunassa</p>

		<p>Keinonahkaiset matalat nojatuolit, jotka usein oli ruuduttain tikattuja. Myös monivärisinä villakangasverhoiltuina.</p> <p style="text-align: center;">● ● ●</p> <p>Pinnatuoleista ehkä suurin osa on valmistettu 60-luvulla eri valmistajilta. Hyvin tyyppillinen ruokaryhmän tuoli eri versioina.</p>
<p>1970-luku avainsana: TEOLLISEN MUOTOILUN AIKAA Muotoiljoita esim: Simo Heikkilä Risto-Matti Ratia Yrjö Viherheimo Ahti Taskinen Heikki Orvola</p>		<p>Kotimaista mäntyä käytettiin teollisuudessa.</p> <p>Kankaissa keltaiset, ruskeat ja ruudulliset sävyt, villakankaat, plyysit.</p> <p>Väreinä ruskea, oliivinvihreä ja tummansininen.</p>

<p>Öljykriisi vaikutti suomalaiseen huonekaluteollisuuteen; puun ja muidenkin raaka-aineiden hinta miltei kaksinkertaistui</p>	 <p>Eero Aarnio: Askolle suunniteltu muovinen perustuoli</p>	
<p>80-luvun avainsana: POSTMODERNISMI muotoilijoita esim: Hannu Kähönen Jouko Järvisalo Pentti Hakala Harri Korhonen Stefan Lindfors</p>		<p>Pehmeät vaahtomuovit, runsaat kuviot, Muotokieli pyöreää, pehmeää ja rentoa, mutta rinnalla metalliputkea</p>

<p>90-luku</p> <p>avainsanoja: TEKNOLOGIA JA EKOLOGIA</p> <p>Kaikki vanha pois ja uutta ja kiiltävää tilalle!</p> <p>Muotoilijoita esim:</p> <p>Harri Koskinen</p> <p>Stefan Lindfors</p> <p>tuula Falk</p> <p>Pasi Pänkäläinen</p> <p>Ilkka Suppanen</p> <p>Kaarle Holmberg</p> <p>Jukka Setälä</p>		<p>Ruokapöydän tuolien selkänojat nousivat korkeiksi.</p>
--	--	---

KUVIO 28. Tekemäni kaavio, johon olen piirtänyt tuolin muotoilun erityispiirteitä vuosilta 1500-1990.

6.3. Klassikkohuonekalun tunnistaminen aidoksi

Arvokkaiden huonekalujen tunnistaminen ei aina ole niin yksinkertaista, että etsitään leiman, tarra tai polttomerkki ja niiden perusteella tuote todetaan aidoksi tai jäljennökseksi. Esimerkiksi Artekin huonekaluja on aiemmin tehty julkitiloihin niin, että niistä puuttuu Artekin leima ja tilalla on kunnan leima tai ei sitäkään. Paino ja materiaali voivat olla merkkejä

aitoudesta. Artekin aiempi toimitusjohtaja Mirkku Kullberg kertoo, että jäljitellyssä Aalto-jakkaroissa jalat ovat massiivipuuta, kun taas kopiossa käytetään usein kevyempää vaneria (Ilta-Sanomat, 2012) Oletettavasti tällä hetkellä Suomessa on myynnissä eniten kopioita kahdesta klassikkotuolista: Alvar Aallon nelijalkainen jakkara E60 ja Arno Jakobsenin Seitsemän-tuoli. Aidon Seitsemän -tuolin sisus on lujaa ja hyvin taipuvaa punapyökkiä. Kopiotuolin puuaines on pehmeää. Kopiotuolin taitekohta murtui, kun sen päällä seistiin. Aito tanskalaisen Fritz Hansenin valmistama tuoli kesti. Fritz Hansenin tuolin himmeä pinta ja hieno syykuvio on yksinkertaisesti paremman näköinen kuin kopiotuolin muovisen oloinen viimeistely. Kopiotuoli on myös huomattavasti raskaampi, mikä johtuu jalkoihin käytetyn metalliputken laadusta. (Helsingin Sanomat, 2012)

6.4 Kaupalliset trendit

Tässä työssä tarkastellaan kaupallisia trendejä ja tässä tapauksessa sisustamiseen liittyviä muotivirtauksista. Niiden ainekset ovat populaarikulttuurissa, maailman tapahtumien tulkinnessa, ajan ilmiöissä, reaktioissa, taiteessa ja kirjallisuudessa. Niinä kuunnellaan heikkoja signaaleja, jotka saattavat merkitä uutta, heräävää ilmiötä. Uuden trendin käynnistäjänä voi olla vaikkapa elokuva, kuten aikoinaan elokuva Frida Kahlon elämästä synnytti folklore -trendin, joka näkyi niin pukeutumisessa kuin sisustamisessakin. Varsinainen trendien ennustaminen on isoa bisnestä. Se mikä juuri nyt on trendikästä, ei ole sitä muutaman vuoden kuluttua. Mustavalkoisuus, kokovalkoinen koti, kupariset yksityiskohdat, vaneri ja uudet, vanhoilta näyttävät tavarat, ovat jo pitkään pinnalla olleita trendejä sisustuksessa. Aiempiin pitkiin historiallisiin sisustustyylihin verrattuna meidän aikanamme muoti ja tyylit muuttuvat nopeammalla syklillä ja rinnakkain voi olla monta päinvastaistakin sisustustyyliä. Tämän hetken trendikkäitä tyyliä voisi luonnehtia esimerkiksi termein moderni, klassinen ja romanttinen.

6.5 Trendikästä sisustuksessa 2017-2018

Janne Ylönen, Fasetti antiikkikeskuksen omistaja kertoo artikkelissa omakotitalolehdille, että monet klassikoiksi mainitut tuolit ovat trendikkäitä ja haluttuja sisustajien piirissä. Janne Ylönen, Fasetti antiikkikeskuksen omistaja kertoo, että tulevaisuutta mietittäessä ei koskaan voida olla täysin varmoja siitä, mikä tulee olemaan seuraava suuri sisustustrendi. Jos haluaa pelata varman päälle, kannattaa aina panostaa vanhoihin klassikoihin. Alvar Aallolla, Arne Jacobsenilla, Ray & Charles Eamesilla, Ilmari Tapiovaaralla ja muilla suunnittelun huipuilla on aina ostajansa ja niiden jälleenmyyntihinta ei milloinkaan tule laskemaan.

Alkuperäisiä vintage-versioita olisi tietenkin kannattavinta yrittää metsästä haaviinsa, mutta myös klassikoiden uustuotanto pitää arvonsa käytettynäkin. Hyvän vanhan huonekalun ei aina kuitenkaan tarvitse olla huippudesigniiä. Myös ns. tehdasvalmisteiset massahuonekalut löytävät ostajansa. Haluttuja ovat esimerkiksi Askon 1950-luvulla valmistamat funkkistyylliset pormestarisohvakalustot, liukuovilla varustetut kirjakaapit, sohva- ja tupakkapöydät. Niitä ostavat kaiken ikäiset ihmiset. Nämä huonekalut suunnattiin suurille massoille sotavuosien jälkeen. Ne tehtiin hyvistä ja laadukkaista materiaaleista, ja ovat sen vuoksi kestäneet jo vuosikymmeniä.

Tällä hetkellä Janne Ylönen uskoo, että tulevaisuudessa haluttavia ovat pienten pajojen ja puusepäntuotteiden massiivipuuhuonekalut. Hyvästä materiaalista tehdyt ja huolellisesti rakennetut huonekalut ovat usein keskivertoa kalliimpia, mutta ne kestävät myös käyttöä, kulutusta ja korjaamista (Mistä tunnet sä antiikin, Omakotilehdet, 2017).

Trenditietoa levittää sosiaalisen median eri ryhmät ja kuluttajien tietoisuus esim klassikkohuonekaluista ja niiden tunnistamisesta on kasvanut myös

kuluttajien piirissä. Sosiaalisen median ryhmissä on annettu mm. tunnistamisohjeita alkuperäisen Ilmari Tapiovaaran Fanet-tuoli tunnistamiseen. Sen istuinosan alaspäin kaartuva reuna erottaa sen muista Askon valmistamista pinnatuoleista. Toinen esimerkki on wieniläistuoli, josta on markkinoilla lukuisia kopiota. Tsekkiläinen Ton n:o 14 on maailman myydyin sarjavalmisteen tuoli. Niissä on istuttu jo vuodesta 1861 lähtien. Aidon tuolin tunnistaa istuimen pohjassa olevasta leimasta tai kaiverruksesta. Tuolin suosio hiipui 1980-luvulla, mutta nyt se on haluttu kaluste sisustusbloggaajien ja ammattisisustajien keskuudessa. Arne Jakobsenin Seiska-tuolia on myös kopioitu niin, että harva tietää sen alkuperän olevan vuodelta 1955 ja Friz Hansenin suunnittelema. Suosittu klassikko on myös Artekin tuoli 66, joka on monille tuttu päiväkodeista, kouluista ja muista julkisista tiloista. Artekin mallistossa oleva Ilmari Tapiovaaran Domus-tuoli on selkeästi myös noussut trendikkääksi. Sen huonokuntoisistakin versioista ollaan valmiita maksamaan yli sata euroa. Pirkka-kalusto puolestaan koetaan trendikkääksi tällä hetkellä, koska siinä on alaspäin kapenevat, haralleen asetetut jalat, kuten nyt on muodikasta huonekaluissa.

Trendikkäät, uudemmat tuotteet ovat tällä hetkellä kevyitä, osittain ohuista mustista metalliputkista valmistettuja. Metalliset ”pinnijalat” ovat erittäin suosittuja. 60-luvun kirjahyllyt, lehtitelineet, kukkapöydät ja kevyet tuolit ovat myös kovin haluttuja. Materiaalina myös rottinki ja erilaiset punokset kiinnostavat sisustajia. Nämä puhuttelee sekä romanttisen tyylin retroilijaa että modernia sisustajaa. Näistä olen piirtänyt esimerkkejä opastauluun, kuten myös etnisestä tyylistä, joka on ollut pinnalla jo jonkin aikaa. Sen suosijat etsivät omien havaintojeni mukaan kierrätysmyymälöistä muun muassa nahkaisia marokkolaisia raheja (pouffes), puukaiverrettuja tuotteita ja käsintehtyn näköisiä rottinki- ja puutuoleja.

Klassikoilla on aina ostajia kierrätysmyymälöissä. Ne kannattaa aina ottaa myyntiin, vaikka kunto olisikin huono. Arvostettuja nimiä omien havaintojeni mukaan ovat esimerkiksi Aalto, Avarte, Artek, Asko, Martela,

Lundia, Hay, Aeron, Calligaris, HT-collection, Laitala, Martela, Lundia, Wassily, Vitra, Stokke, Hakola, Norman Copenhagen, Woodnotes ja Design House Stockholm. Tämän päivän modernit, hyväkuntoiset tuotteet on ehkä helpoin ryhmä tunnistaa kierrätysmyymälöiden vastaanotossa ja ne päätyvätkin poikkeuksetta myyntiin ja menevät helposti kaupaksi.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA

Kotitalouksien kiertotaloushaastattelusta saattoi vetää johtopäätelmiä, että valtaosa kuluttajista Päijät-Hämeen alueella on asenteiltaan myönteisiä kiertotalouden eri muodoille kuten kierrättämiselle, vuokraamiselle ja jakamiselle. Ajatus jakamisesta tuntuu ehkä kaukaiselta ja vieraalta, mutta kuten haastattelusta kävi ilmi, monet tekevät sitä jo nyt pienessä muodossa ja hyppy laajempaan toteutukseen on mahdollinen. Kävi myös ilmi, että suurimmalla osalla haastatteluun osallistuneilla ihmisillä oli ylimääräistä tavaraa kotonaan. Suurin osa tiesi tapoja päästä niistä eroon, mutta kierrättämisestä haluttiin helpompaa kuten paikkoja, johon kaiken ylimääräisen voisi viedä 24/7. Suurin syy, miksi ylimääräisestä tavarasta ei luovuta, oli tavaroiden tunnearvo.

Tällä hetkellä kierrätysmyymälät ja -keskukset pullistelevat tavaraa, joten niiden vastaanotossa olisi tärkeää olla tietosia, mitä tavaraa kannattaa laittaa myyntiin ja mitkä viedä suosiolla raaka-aineeksi energiantuotantoon. Liiketoiminnan kehittäminen eri muodoissaan tulee aina vain ajankohtaisemmaksi kierrätystoimintaa harjoittavissa yrityksissä, koska kilpailu on kovaa. Lahden Paikan ja kierrätysmyymälä Patinan kohdalla haasteita ja kehittämiskohtia voisi ottaa tarkasteluun alla olevan ideoinnin pohjalta.

KUVIO 29. Patinan visiointia

Patinan Kiertotalouden kehittymisen myötä kierrätysmyymälöitä nousee tiuhaan tahtiin, joten valikoiman tulee olla mahdollisimman kiinnostavaa, jotta saadaan kuluttajien mielenkiinto varteenotettavana käyntipaikkana. Vastaanotettavien tuotteiden kiinnostavuusarvo tulee tiedostaa, mutta hintataso tulee säilyttää maltillisena verrattuna antiikkiliikkeisiin tai vastaaviin. Tärkeintä on osata poimia tuotteet, jotka kiinnostavat ostajia, vaikka ne eivät lukeutuisi kunnon tai muodon puolesta arvokkaiisiin, vaan niiden arvo on trendikkyudessa. Esimerkiksi vanhalla koulutuolilla ei ole suurtakaan arvoa muotoilunsa puolesta, mutta jos siinä sattuu olemaan mustat metallijalat, sille löytyy välittömästi ostaja trendikkyytensä vuoksi.

Kuluneella lypsyjakkaralla ei luulisi olevan enää käyttöä, mutta romanttisen sisutustyylin edustaja keksii sille heti käyttöä. Huono maalipinta tai keikkuva jalka saattavat tehdä siitä entistä kiinnostavamman.

Tärkeimpänä johtopäätelmänä haastatteluista ja observoinnista tulii siihen tulokseen, että tärkeintä ei ole se, että tuotteista saadaan mahdollisimman korkea hinta, vaan se, että asiakkaita kiinnostavia tuotteita ei heitetä pois. Kierrätysmyymälöiden viehätys verrattuna antiikkiliikkeisiin on siinä, että joskus voi tehdä löytöjä, joita ei olla osattu hinnoitella täysin sen arvon mukaisesti. Tätä vahvisti myös kommentit, joita sain muutamalta kierrätysmyymälöiden aktiivikäyttäjiltä.

Nimettömänä kommentoinut henkilö, joka on vuosikymmeniä kiertänyt Lahdessa kirpputoreja etsimässä löytöjä jälleenmyyntiin ja omaksi ilokseen, on pitänyt Patinaa yhtenä parhaista paikoista.

”Käyn Patinassa, koska täällä voi vielä tehdä löytöjä. Hinnat täällä ovat nousseet ja selvästi täällä on ainakin joku hinnoittelija, joka tunnistaa arvotavaran. Paikan viehätys onkin siinä, että tämä ei ole niin ammattimaista, etteikö jonkun aarteen löytäisi silloin tällöin pilkkahintaa. Jos sille ei löydy paikka omassa kodissa, niin vien sen Bukowskin huutokauppaan. Viimeksi löysin täältä vuosisadan alun vaatenaulakon muutamalla eurolla ja sain siitä 100€.”

Toinen anonyymi kävijä, joka on erikoistunut valaisimiin, kertoo, että arvotavara ei aina näytä arvokkaalta. Hän kertoo kerran löytäneensä Patinan rullakosta 6 kpl design –ulkovalaisinta, jotka maksoivat 5€ kpl ja hän möi ne 200€/kpl.

Vuosia sitten tuttavani, joka oli tuomassa Patinaan itselleni tarpeetonta rokokoo -tyylistä sohvaa, kertoi, ettei sitä oteta vastaan, kun sellaisille ei ole kysyntää. Hän möi sen seuraavalla viikolla erälle lahtelaiselle galleristille 500€ hintaan.

Sisustusblogi Vireä Vimman tekijä Susanna Uusitalo (Vireä Vimma, 2017) etsii kirpputoreilta sopivaa materiaalia tai mieleistä tavaraa, jossa hinta ja tavaran toimivuus/käytettävyys/muokattavuus ovat kohdallaan.

Kiinnostavia ovat sellaiset, joissa on edullisia aihioita, ei vain niitä kalliita jo valmiiksi tehtyjä. Parhaat löydöt hänelle on kuitenkin olleet roskislöytöjä. Ne ovat olleet Innostavimpia ja lopputuloskin on poikennut valtavirrasta.

Koivula -blogin ylläpitäjä, toimittaja ja kirjailija Susanna Tuukkanen (Tuukkanen, 2017)

”Etsin usein kirpputoreilta lehtijuttuihini tai kirjoihini kuvausrekvisiittaa. Juttu saattaa käsitellä kierrätystä tai vanhan tavaran/huonekalun uudistamista. Kiinnostavaksi esineen tekee sen sopivuus tulevaan käyttötarkoitukseen, sen kauneus tai yllättävän edullinen hinta. Siltikin, vaikka saisin design-klassikon lähes ilmaiseksi, en ostaisi mitä tahansa vaan omaan makuuni sopivaa. Valikoima ja hintahaitari saisi olla aika laaja, jotta jokainen löytää omansa. Huonokuntoisetkin huonekalut löytävät kyllä uuden kodin innokkaiden kädentaitajien luota, samoin hinnakkaammat klassikot, jotka tuovat kivaa kerroksellisuutta uuteen moderniin sisustukseen. Vaihtoehtoisesti hyvä huonekalukirppis keskittyy vain johonkin tiettyyn tyyliisuuntaan tai vuosikymmeniin, jolloin asiakaskunta määräytyy sen mukaan. ”

Hinnoittelun oikeellisuus ja myytäväksi valittujen tuotteiden oikeellisuus ovat ratkaisevassa asemassa siinä, miten asiakkaat mieltävät myymälän houkuttelevuuden. Hinnan oikeellisuus ei tarkoita samaa kuin antiikkiliikkeissä, vaan sitä, että arvokas ja haluttu tavara, tässä tapauksessa tuoli, myydään hintaan, jolla se menee kaupaksi. Tällöin siinä ei ole yli eikä alihintaan. Sisustustrendien seuraaminen on tällaisissa paikoissa ehdottoman tärkeää, koska mielenkiintoinen tai arvokas tavara ei aina asiaan vihkiytymättämän silmissä näytä myyvältä.

Vastaanottotyöntekijän omat mieltymykset eivät saa olla vaikuttamassa tuotteiden hinnoitteluun. Tänä päivänä vanhojen huonekalujen uudistaminen sekä ammattimaisesti että harrastelijamaisesti tuunaamalla,

on yleisempää kuin ennen. Sen takia huonokuntoisia, mutta muotoilultaan mielenkiintoisia tuoleja ei tulisi automaattisesti lähettää kaatopaikalle. Jo pelkästään mielenkiintoisia pikkutuolien selkänöjia käytetään sisustuselementteinä. Jos vain tila sallii, jokaisessa kierrätysmyymälässä tulisi olla osasto huonekalujen tuunaajille ja niille, jotka tekevät sitä ammattimaisesti. Se tekee myymälästä mielenkiintoisen, ei niinkään se, että myynnissä on vain verhoilultaan ehjiä ja maalipinnaltaan hyviä kalusteita.

Vastauksena alkuperäiseen ongelmaan tuotteiden tunnistamisessa oli julisteenomainen opas tuolien kategorisoimista ja arvottamista varten. Pyrkimyksenä oli tehdä mahdollisimman helppolukuinen ja visuaalinen opas tunnistamiseen. Tämän vuoksi se ei voinut olla kaiken kattava, vaan suuntaa antava. Jos vastaanottoon tulee esimerkiksi muotoilultaan tavallisuudesta poikkeava tuoli, vastaanottaja voi opastaulusta saada mielikuvaa miltä aikakaudelta se on tai jos se muistuttaa jotain klassikkoa, voi nimen perusteella hakea lisätietoa ja lisäkuvia netistä. Tauluun ei ole ollut tarkoitus tuoda kaikkia klassikoiksi nimitettyjä tuoleja, eikä edes nimetä kaikkia, vaan esimerkkien kautta on haluttu ilmentää kunkin aikakauden muotokieli. Eri aikakausien muotokieli tuoleissa ja klassikot – osa ovat pitkään käyttökelpoisia, mutta Trendikästä sisustusta 2017-2018 - osio vaatii päivitystä vuosittain ja sen jatkoksi olisi hyvä olla vastaa tietoa esimerkiksi valaisimista, astioista ja erilaisista huonekaluista.

Sisustustrendien seuraaminen on tällaisissa paikoissa ehdottoman tärkeää, koska mielenkiintoinen tai arvokas tavara ei aina asiaan vihkiytymättämän silmissä näytä myyvältä. Vastaanottotyöntekijän omat mieltymykset eivät saa olla vaikuttamassa tuotteiden hinnoitteluun. Tänä päivänä vanhojen huonekalujen uudistaminen sekä ammattimaisesti että harrastelijamaisesti tuunaamalla, on yleisempää kuin ennen. Sen takia huonokuntoisia, mutta muotoilultaan mielenkiintoisia tuoleja ei tulisi automaattisesti lähettää kaatopaikalle. Jo pelkästään mielenkiintoisia pikkutuolien selkänöjia käytetään sisustuselementteinä. Jos vain tila sallii, jokaisessa kierrätysmyymälässä tulisi olla osasto huonekalujen tuunaajille

ja niille, jotka tekevät sitä ammattimaisesti. Se tekee myymälästä mielenkiintoisen. Ei niinkään se, että myynnissä on vain verhoilultaan ehjiä ja maalipinnaltaan hyviä kalusteita.

Tehtyjen haastatteluiden perusteella lahtelaiset kuluttajat ovat hyvin tietoisia eri kierrätysmahdollisuuksista alueella sekä valikoivia sen suhteen, mitä yritystä käyttävät omien käyttämättömien tavaroiden hävittämiseen. Ostajana lahtelaiset, kuten varmasti myös muutkin, ovat kriittisiä myymälöiden palvelun, viihtyvyyden, hintatason ja valikoiman suhteen. Valikoimaan ei vaikuta pelkästään se, mitä vastaanottoon tuodaan, vaan millä asiantuntemuksella käyttökelpoiset tavarat valikoidaan joko poistoon tai myyntiin. Pelkkä tuotteiden kunto tai ikä ei vielä kerro sitä, onko se ostajan mielestä kiinnostava. Eri kuluttajaryhmät etsivät erilaisia tuotteita. Moni opiskelija tai maahanmuuttaja etsii pääasiallisesti arkikäyttöön sopivia käyttötuotteita, kun taas sisustamisesta ja keräilystä kiinnostuneet ihmiset etsivät erikoisuuksia, jotka vastaanotossa oleva henkilö ei välttämättä tunnista mielenkiintoiseksi tuotteeksi, ellei hänellä ole pohjatietoa tyyleistä, klassikoista tai trendeistä. Löydöistä ollaan valmiita maksamaan kunnon hinta, mutta mielenkiintoa käynteihin tuo se, jos joskus löytääkin itselle arvokkaan esineen pilkkahintaan. Kirpputorin tai kierrätysmyymälän vetovoima liittyy myös kierron nopeuteen eli joka viikko tulisi tarjota kuluttajille uutta ostettavaa, jotta mielenkiinto paikkaa kohden säilyy. Visuaalisella markkinoinnilla eli somistamisella voidaan tuoda mielenkiintoa esittelemällä tuotteet eri kohdassa myymälää tai eri tuotteiden yhteydessä.

Opaskartan oltua kuukauden vastaanottotilassa, pyysin palautetta sitä käyttäneiltä (Reetta Jänis, 2017):

”Opaskartta on kiinnitetty tavarain vastaanoton seinään niin, että tuotteiden hinnoittelun aikana voi katsoa opaskartasta apua hinnan määrittelyyn. Tavarain vastaanoton työvalmentaja esittelee opaskartan työntekijöille ja kertoo sen

käyttötarkoituksen. Työntekijöiden mielestä opaskartta on tuonut hyvin esille sen, miten erilaisia tyyllisuuntia on olemassa ja että huonokuntoinenkin tuoli voi olla arvokas, jos se edustaa jotain tyyllisuuntaa. Vaikeaa on erottaa oikeasti vanhat tuotteet ja soveltaa opaskartassa esimerkkinä käytettyä tuolia muiden tuoteryhmien arviointiin.”

Tämän työn tuloksen syntyneille Kättä pidempää –opastaulun tuotteistaminen on mahdollista muiden kierrätysmyymälöiden käyttöön. Suunnitteilla on järjestää koulutustilaisuuksia aiheesta ympäri Suomea sekä kaupunkien omistamissa kierrätyskeskuksissa ja -myymälöissä että eri toimijoiden, kuten SPR ja muiden järjestöjen ylläpitämässä paikoissa. Olen nykyisen työni puitteissa luonut kontakteja eri tahoihin ja myös kouluttanut henkilökuntaa liiketoiminnan kehittämisessä visuaalisen markkinoinnin alueella. Se, miten tuotteet laitetaan houkuttelevasti esille, on suoraan verrannollinen myynnin kasvuun. Tämä pätee yhtä hyvin käytettyjen tuotteiden myynnissä kuin normaalissa vähittäiskaupassakin.

Seuraava versio opastaulusta olisi jonkinlainen ladattava applikaatio, johon voi ladata suuren määrän kuvia ja selittäviä tekstejä. Siinä tulisi myös olla käänteinen kuvahaku, jonka avulla voisi lähettää kuvan halutusta tuotteesta ja vastauksena tulisi tuote, jota se eniten muotokieleltään muistuttaa. Tässä nyt tehdyssä opaskartassa oli informatiivisuuden nimissä tehtävä kompromisseja tekstin ja kuvien välillä. Liika tieto tekisi kartasta epäselvän ja vaikeammin hahmotettavan.

Hyöty, joka tästä opastaulusta saadaan, voi olla koko kiertotalouden kannalta vähäinen, mutta pienistä puroista syntyy jokia.

Kierrätyshuonekaluja ja varsinkin tuoleja ja sohvia kulkeutuu valtava määrä viikottain kierrätyskeskuksiin ja –myymälöihin. Mitä useampi tuote päätyy kaatopaikan sijasta uudelle omistajalle tai raaka-aineeksi seuraavaan tuotteeseen, sen parempi. Ihanteellista olisi, että muotoilijoilta

ja valmistajilta löytyisi vastuuntuntoa valmistaa tuotteet pitkäikäisistä materiaaleista ja myös muotoilultaan ajattomiksi niin, ettei tuotettaisi enää mitään turhaa, vaan tarpeellista, kuten Victor Papanek toivoi jo 70-luvun alussa. vastuu ei tietenkään ole pelkästään tuottajilla, vaan kulutustottumusten toivoisi muuttuvan enemmän laatua kuin määrää suosivaksi. Itselleni tämä työ palautti mieleen yksittäisten valintojen ja tekojen merkityksen maapallomme hyvinvoinnille.

- KUVIO 1. Kiertotalous ja tämän työn tulokulma
- KUVIO 2. Haastatteluun osallistujat
- KUVIO 3. Kuinka paljon taloudessasi on käytettynä hankittuja tuotteita ?
- KUVIO 4. Hankitko uutena vai käytettynä?
- KUVIO 5. Mitä et hanki käytettynä?
- KUVIO 6. Mitä et hanki uutena?
- KUVIO 7. Syy, miksi et luovu tavaroista, joilla ei ole sinulle käyttöä?
- KUVIO 8. Mitä käyttämätöntä omistat?
- KUVIO 9. Mitä odotat kierrätysmyymälöiltä?
- KUVIO 10. Mitä paikkoja tiedät Lahden seudulla, mihin voit viedä tarpeettomat tuotteet?
- KUVIO 11. Tunnetko Patinan?
- KUVIO 12. Miksi kierrätät?
- KUVIO 13. Oletko lainannut tai vuokrannut jotain?
- KUVIO 14. Mitä harvin käytettyä voisit ajatella lainaavasi tai vuokraavasi muille?
- KUVIO 15 Mitä kaikkea tiedät voivan lainata tai vuokrata?
- KUVIO 16. Käyttäjäprofiilit
- KUVIO 17. Lahden Paikan toimintojen tarkastelu
- KUVIO 18. Ideointi ja kehittämiskohteen paikannus.
- KUVIO 19 Tunnistamisen kartoitus
- KUVIO 20 Mikä ryhmä tuo eniten tuoleja kierrätykseen?
- KUVIO 21 Mikä ryhmä ostaa eniten tuoleja?
- KUVIO 22 Minkä tyyllisiä tuoleja tuodaan eniten?

KUVIO 23. Minkä tyyliä tuoleja ostetaan eniten?

KUVIO 24. Hinnoittelu

KUVIO 25. Historialliset tyylit

KUVIO 26. Klassikot

KUVIO 27. Trendit

KUVIO 28. Käsitteitä

KUVIO 29 Tuolien muotokieli eri aikakausina

KUVIO 30 Lahden Paikan tulevaisuuden visiointia

KUVA 1. Vastaanottopiste

KUVA 2. Arviointi 1

KUVA 3. Arviointi 2

KUVA 4. Arviointi3

KUVA 5. Valokuvaus

KUVA 6. Reussi

KUVA 7. Myymälä

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

Aaltonen M. & Jensen R., 2012. Mr & Mrs Future ja 5 suurta kysymystä. Alma Talent. Helsinki

Jokela L. 1991. Sisustustyyli. Otava, Keuruu

Kondo M. 2015. Siivouksen elämänmullistava taika. Bazar, Helsinki

McDonough W. & Braungart M. 2002. Cradle to Cradle: Remaking the Way We Make Things. North Point Press.

McDonough W. and Braungart M. 2013. Upcycle. North Point Press.

Papanek V. 1973. Turhaa vai tarpeellista? Kirjayhtymä, Helsinki

te Velde A. -Luoma A. 2010. Kaaoksen kesyttäjä. Kustannusyhtiö Avain, Vantaa

Sähköiset lähteet:

Antiikki & Design, Katja Weiland-Särmälä 2016. Retroa, vintagea ja uustuotantoa vai mitä ihmettä? [Viitattu 5.5.2017]. Saatavilla: <http://antiikkidesign.fi/blogaajat/katja-weiland-sarmala>

Helsingin Sanomat 2012. [Viitattu 8.12.2017]. Saatavilla: <https://www.hs.fi/talous/art-2000002539857.html>

Iltä-Sanomat 2012. [Viitattu 5.5.2017]. Saatavilla: <https://www.is.fi/asuminen/art-2000000507209.html>

Jäteplus 2017. Mitä on kiertotalous [Viitattu 5.7.2017]. Saatavissa: <http://www.jateplus.fi/jateplus-12015/mita-on-kiertotalous/>

Jäteplus 2017. Mitä on remanufacturing. [Viitattu 7.7.2017]. Saatavissa:
<http://www.jateplus.fi/jateplus-22017/mita-on-remanufacturing/>

Cleantech Reviw, 2017. Kälviäinen M. & Koivisto V. Consumers' hidden resources of goods and materials suitable for reuse. [Viitattu 7.12.2017].
Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-827-275-8>

Lahden ammattikorkeakoulu 2014. [Viitattu 4.7.2017]. Saatavissa:
www.lamk.fi/projektit/kiertoliike

Lahden ammattikorkeakoulu 2014. Kiertoliike [Viitattu 7.7.2017].
Saatavissa: <http://www.lamk.fi/projektit/kiertoliike/Sivut/default.aspx>

Lahden ammattikorkeakoulu 2016. Päijät-Hameesta Euroopan-biokiertotalouden veturi. [Viitattu 5.8.2017]. Saatavissa:
<http://www.lamk.fi/ajankohtaista/Sivut/Paijat-Hameesta-Euroopan-biokiertotalouden-veturi.aspx>

Lahden ammattikorkeakoulu 2016. [Viitattu 5.8.2017]. Saatavissa:
<http://www.lamk.fi/tapahtumat/smart-cities-in-smart-regions/Sivut/default.aspx>

Lahden kaupunki 2017. Tonni lähti –haaste [Viitattu 5.8.2017]. Saatavissa:
<http://tonnilahti.org/>

Lahden Paikka 2017. Toiminnot [Viitattu 3.5.2017]. Saatavissa:
<http://www.lahdenpaikka.fi/>

Omakotilehdet 2016. Mistä tunnet sä antiikin [Viitattu 6.7.2017].
Saatavissa: <http://omakotilehdet.fi/mista-tunnet-sa-antiikin/>

Sitra 2016. Kierrolla kärkeen [Viitattu 5.5.2017]. Saatavissa:
<http://media.sitra.fi/2017/02/27175308/Selvityksia117-3.pdf>

TEKES 2016. Arvonluonnin uusi aalto [Viitattu 5.7.2017]. Saatavissa:
https://www.tekes.fi/globalassets/julkaisut/arvonluonnin_uusi_aalto_309_2014.pdf

Tilastokeskus 2016. Jätetilasto - Yhdyskuntajätteet 2015 [Viitattu 24.6.2017]. Saatavissa:

VTT 2016. Kiertotalouden keinovalikoima käyttöön [Viitattu 5.7.2017].
Saatavissa:
http://www.vtt.fi/Documents/uutiset/Kiertotalous_VTT_Policy_Brief_1_2016.pdf

WWF 2016. Maailman ylikulutuspäivä on tänään. [Viitattu 25.6.2017].
Saatavissa: <https://wwf.fi/wwf-suomi/viestinta/uutiset-ja-tiedotteet/Maailman-ylikulutuspaiva-on-tanaan---jos-kaikki-kuluttaisivat-kuin-suomalaiset--tarvittaisiin-3-4-maapalloa-2837.a>

Ympäristöministeriö 2008. Kohti kierrätysyhteiskuntaa [Viitattu 4.7.2017].
Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/38363>

Ympäristöministeriö 2017. Jättemäärät vähemmäksi ja kiertotalous nousuun [Viitattu 5.8.2017]. Saatavissa:
[http://www.ymparisto.fi/FI/Ymparisto/Jatteet/Jatemaarat_vahemmaksi_ja_kiertotalous_no\(43271\)](http://www.ymparisto.fi/FI/Ymparisto/Jatteet/Jatemaarat_vahemmaksi_ja_kiertotalous_no(43271))

Haastattelu:

Reetta Jänis. 2017. Työpajapäällikkö. Lahden Paikka Oy. Haastattelu 20.2.2017 ja 4.5.2017

Sähköposti:

Uusitalo, S. 2017. Kierrätyksestä ja kirpputoreista [sähköpostiviesti].
Vastaanottaja Koivisto, V. Lähetetty 5.7.2017

Vireä Vimma, Tuukkanen, S. 2017. Kierrätyksestä ja kirpputoreista [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Koivisto, V. Lähetetty 27.6.201

LIITE 1. Haastattelulomake

KÄYTTÄJÄLÄHTÖINEN KIERTOTALOUS PÄIJÄT-HÄMEEN ALUEELLA

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT	
sukupuoli	nainen ☐ mies ☐ muu ☐
ikä	<input type="text"/>
taloudessa asuu	<input type="text"/> aikuista <input type="text"/> lasta
opiskelija ☐ työssäkäyvä ☐ työtön ☐ eläkeläinen ☐	
kansa-tai peruskoulu ☐ ammattikoulu tai 2. aste ☐ opisto/amk/kandi ☐ korkeakoulu ☐	

KIERRÄTYS/KIERTOTALOUS	
1.	Katsellessasi ympärillesi kuinka paljon näet tuotteita (huonekalut, vaatteet, muut), jotka ovat tavalla tai toisella kierrätettyjä? (peritty, lainattu, ostettu käytettynä). Karkea arvio prosentteina. <input type="text"/>
2.	Kun tarvitset jonkin tuotteet, tuleeko sinulle ensimmäisenä mieleen hankkia se käytettynä vai uutena? <input type="text"/>
3.	Onko tuotteita, joita et missään tapauksessa hanki käytettynä? <input type="text"/>
4.	Onko tuotteita, joita et missään tapauksessa hanki uusina? <input type="text"/>
5.	Onko jotain, josta et luopuisi, vaikka sillä ei ole sinulle käyttöä? <input type="text"/>

JAKAMINEN/VUOKRAAMINEN	
6.	Oletko joskus vuokrannut käyttöösi jotain (muuta kuin asunnon)? en ☐ kyllä ☐ mitä? <input type="text"/>
7.	Voisitko ajatella itse vuokraavasi/jakavasi jotain harvoin käyttämäsi tuotetta? En ☐ kyllä ☐ mitä? <input type="text"/>
8.	Onko jotain, mitä sinun ei tarvitsisi omistaa, vaan voisit lainata/vuokrata? <input type="text"/>
9.	Mitä kaikkea tiedät voitavan vuokrata? <input type="text"/>

KIERRÄTYS KÄYTÄNNÖSSÄ	
10.	Mitä paikkoja tiedät lahden seudulla, johon voit viedä tavarat/tuotteet, josta haluat luopua? <input type="text"/>
11.	Onko joku, johon todennäköisesti toimittaisit tavarasi? <input type="text"/> Miksi? <input type="text"/>
	Onko joku, johon et lahjoittaisi? <input type="text"/> Miksi et? <input type="text"/>
12.	Mitä palveluita haluat kierrätysyrityksiltä? <input type="text"/>
13.	Onko PATINA sinulle tuttu? Ei ☐ kyllä ☐ ostavana asiakkaana ☐ lahjoittajana ☐ Miten arvioit sen palvelua asteikolla 1-5 <input type="text"/> Tuotteiden laatua asteikolla 1-5 <input type="text"/> Viihtyvyyttä asteikolla 1-5 <input type="text"/>
14.	Oletko käyttänyt Reussia? (Patinan päivittyvä tuotekuvasto netissä) en ☐ kyllä ☐ Onko siitä ollut sinulle hyötyä? <input type="text"/>
15.	Mikä motivoi sinua kierrättämään? <input type="text"/>
16.	Mikä voisi tehdä sen helpommaksi? <input type="text"/>

Kiitos vastauksistasi ja kiitos haastattelijoille! © Toimita täytetyt paperiversiot Mirja Kälviäiselle ja sähköiset vivi.koivisto@salpaus.fi

LIITTEET 2-3. Haastattelun vastauksiin liitettyjä kuvia: Mitä käyttämätöntä sinulla on kotonasi?

Koriste-esineitä

Kirjoja, lehtiä, dvd-levyjä, c-kasetteja

Leluja, pelejä

Remonttitarvikkeita, avaamattomia paketteja.

Huonekaluja

Vaatteita, tekstiilejä

**Vanhoja, vanhoja kodinkoneita
ja elektroniikkaa**

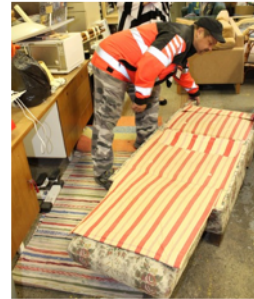

MIKÄS SIELTÄ NYT TULI?

Kierrätystuotteiden vastaanotto

KYSELY

Vivi Koivisto/LAMK/Muotoiluinstituutti YAMK 2017

MIKÄ RYHMÄ NÄISTÄ MIELESTÄSI **TUO** ENITEN TUOLEJA/SOHVIA
KIERRÄTYKSEEN?

LAITA 3 SUURINTA: 1 eniten jne.

OPISKELIJA	SINKKU	NUORIPARI	LAPSIERHE	TYÖSSÄKÄYVÄ	TYÖTÖN	MAAHANMUUTTAJA	ELÄKELÄINEN
							
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

ENITEN TÄSTÄ IKÄRYHMÄSTÄ:

- 18-25v
- 25-35v
- 35-50
- 50-60
- 60->

MIKÄ RYHMÄ NÄISTÄ MIELESTÄSI **OSTAA** ENITEN TUOLEJA/SOHVIA?

LAITA 3 SUURUUSJÄRJESTYKSEEN: 1 eniten jne.

OPISKELIJA	SINKKU	NUORIPARI	LAPSIPERHE	TYÖSSÄKÄYVÄ	TYÖTÖN	MAAHANMUUTTAJA	ELÄKELÄINEN
							
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
JÄLLEENMYYJÄ		VERHOILUJA, ENSTISÖIJÄ		ERIKOISUUKSIEN ETSIJÄ			
							
☐		☐		☐			

MINKÄ TYYPPISIÄ HUONEKALUJA TEILLE **TUODAAN** ENITEN?

Laita järjestykseen: 1 eniten jne.

ANTIIKKI	DESIGN	VINTAGE	MODERNI	JOKU MUU
				
☐	☐	☐	☐	☐

MITÄ TYILIÄ TEILTÄ HAETAAN/OSTETAAN ENITEN?
 LAITA JÄRJESTYKSEEN: 1 eniten jne.

ANTIIKKI	DESIGN	VINTAGE	MODERNI	JOKU MUU
				
☐	☐	☐	☐	☐

YHDISTÄ VIIVOILLA KUVIA JA SANOJA.
 (Voi olla useampiakin vaihtoehtoja samaan tai joku ei mikään näistä)

- **KLASSIKKO**
- **VINTAGE**
- **RETRO**
- **2017 TRENDIKÄS**

HISTORIALLISET TYYLIT

Yhdistä nimi ja kuva viivalla

Barokki

Rokokoo

Art Deco

Kustavilaisuus

Renessanssi

Jugend

Biedermeier

Funktionalismi

HINNOITTELE TUOTTEET ENSIMMÄISEN MIELIKUVAN MUKAAN

1) Kerro millä perusteella sohva tai tuoli vastaanotetaan ja viedään myyntiin?

2) Mitkä asiat vaikuttavat hintaan?

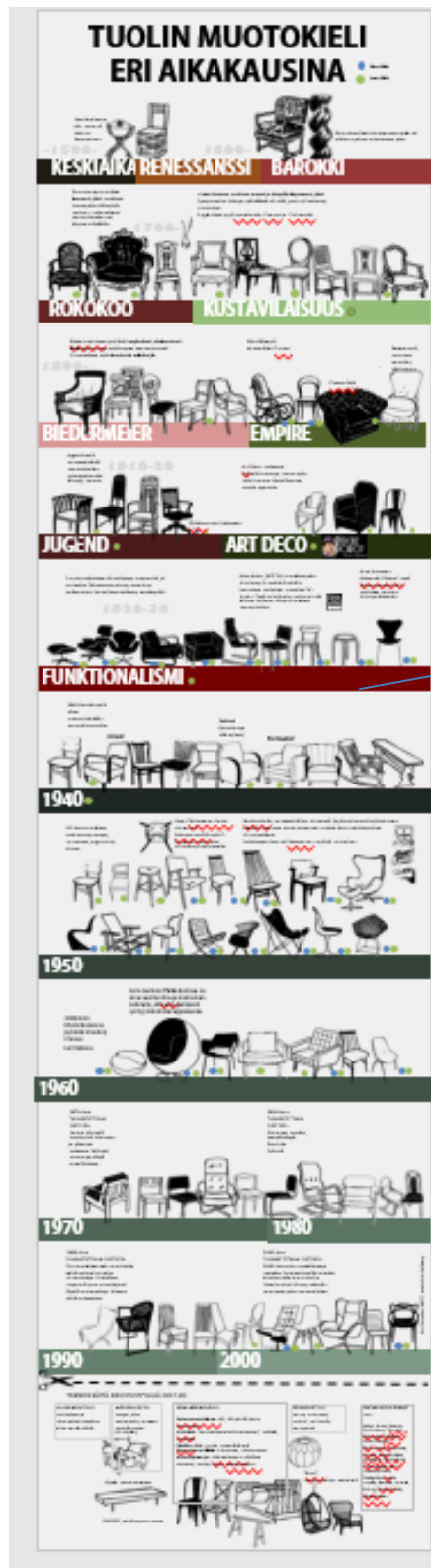
vastaajan ikä

Kiitos!

mies

nainen

LIITE 5. Opaskartta

Opastaulu tyylien, klassikoiden ja trendien tunnistamiseen. Koko 300mm x 1200 m